

Naloge aktivov komunistov delavcev

Družbenopolitična vloga aktivov komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev v občinah in v vsej ZKS se mora v prihodnje hitreje in učinkoviteje povečati. Komiteji občinskih konferenc ZKS in vodstva aktivov morajo zagotoviti, da bo delo aktivov zaživelo. Prisluhniti je potrebno kritičnim pripombam delavcev komunistov v aktivih in nasploh sprejeti pozitivne pobude in predloge, saj bodo aktivni le tako prevzeli vlogo in odgovornost, ki jim gre.

Zato so naloge komitejev, osnovnih organizacij ZK, sekretarjev in sekretariatov aktivov skrb za ustrezno strukturo aktivov, povečana skrb za usposabljanje in redno dogovarjanje za programe dela in njihovo izvajanje. Članstvo v aktivih pa mora skrbeti, da bodo na dnevnem redu tista vprašanja, ki so najbolj pomembna in aktualna in prizadevajo predvsem delavce.

Potrebno je okrepiti in vzpodbujati povezovanje na vseh ravneh in oblikah delovanja aktivov in ZK nasploh. Sekretarji aktivov morajo biti še bolj kot doslej vključeni v delo občinskih komitejev, kajti le tako bo omogočena enotnost pogledov, stališč in politike komitejev, konferenc in aktivov ter komunistov v tozdih, krajevni skupnosti in občini.

Komite občinske konference ZK in vodstvo aktivov delavcev komunistov morata zagotavljati večji vpliv aktivov na delo in odločitve občinske konference ZK in tudi drugih družbenopolitičnih organizacij in organov. To pa seveda terja večjo samoiniciativnost, boljše in bolj dognane oblike dela ter odgovorno in kritično sočkanje s perečimi problemi, kar bo hitreje pripomoglo k temu, da bo premagana vloga, ko so aktivni komunisti delavcev zgolj dodatna, neučinkovita oblika organiziranja ZK v občini.

Ob tem, ko se morajo vodstva aktivov komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev hitreje in bolj učinkovito povezati z delavci v združenem delu, morajo omogočiti tudi, da bodo delavci imeli možnost sprožiti probleme, jih kritično obravnavati ter sodelovati pri njihovem razreševanju.

Povezovanje osnovnih organizacij ZK s člani aktivov mora postati vsakodnevna praksa in ne zgolj formalen odnos. Le na ta način bodo temeljni interesi ter problemi delavcev in občanov našli svoje mesto tam, kjer jih je mogoče in potrebno uresničevati in razreševati.

Sredstva javnega obveščanja, še posebej pa lokalni in tovarniški tisk

ter radijske postaje morajo najti več prostora in časa za problematiko delovanja aktivov komunistov delavcev. Že zgolj grobe ocene kažejo, da se v tovarniškem tisku pod množico podatkov o taki ali drugačni poslovni uspešnosti itd. sramežljivo in obrobno pojavlja problematika in pereča socialna in druga vprašanja delavcev, medtem ko poročanja o dejavnosti aktivov delavcev neposrednih proizvajalcev praktično ni zaslediti.

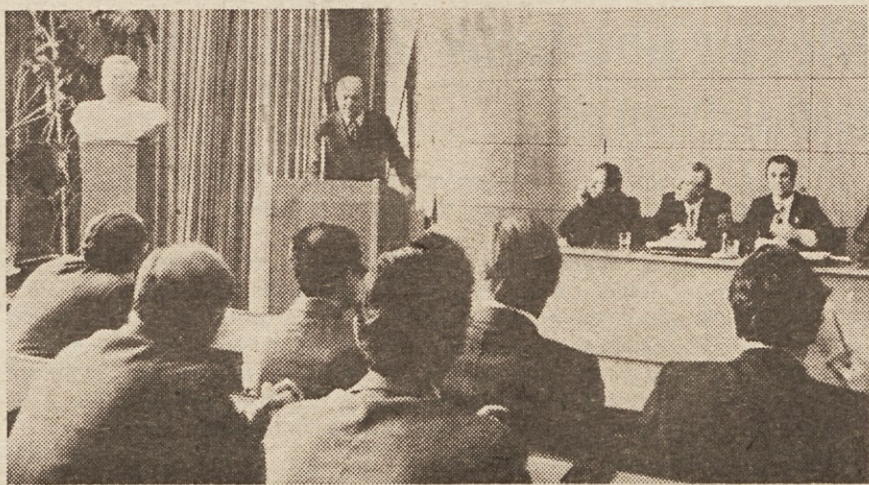
Kljub obsegu, kvaliteti in učinkovitosti družbenopolitičnega usposabljanja v ZKS, je v aktivih temu namenjeno premalo pozornosti.

Delovanje aktivov komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev se

mora odražati tudi širše, ne le v posameznem tozdu ali v občinskem merilu. Aktivni bi se morali sestajati posebej pred pomembnimi sejami CK in na svoje sestanke povabiti člane CK ZKS s svojega območja. Prav tako bi morali navezati stik in se pogovarjati o problemih z delavci v lastnem okolju.

To je le nekaj nalog aktivov komunistov delavcev neposrednih proizvajalcev, ki pa bodo morali svoje napore, vlogo in učinkovitost še povečati prav v sedanjem obdobju, to je v času priprav na kongres ter pri življenjskem in resničnem uveljavljanju nove ustave in duha ter črke zakona o združenem delu.

D. Ž.

Udeležence posvetovanja je pred ogledom Iskre pozdravil tudi generalni direktor ZP Jože Hujs.

AVTOELEKTRIKA, TOZD AET, TOLMIN

Obsežna investicija

Dva izmed osnovnih problemov, s katerimi se že več let srečuje tolminka tovarna Avtoelektro, sta vsekakor pomanjkanje prostorov in velika utesenjenost. Vse to je prišlo še bolj do izraza potem, ko se je iz Šempetra pri Novi Gorici preselil v Tolmin del proizvodnje magnetnega vžigalnika, ki postaja poleg svečk eden izmed osnovnih artiklov te tovarne.

Da bi končno le premostili prostorski problem, so se tolminski Iskraši odločili za obsežno investicijo, o čemer smo se pogovarjali z direktorjem AET Lucianom Rejem.

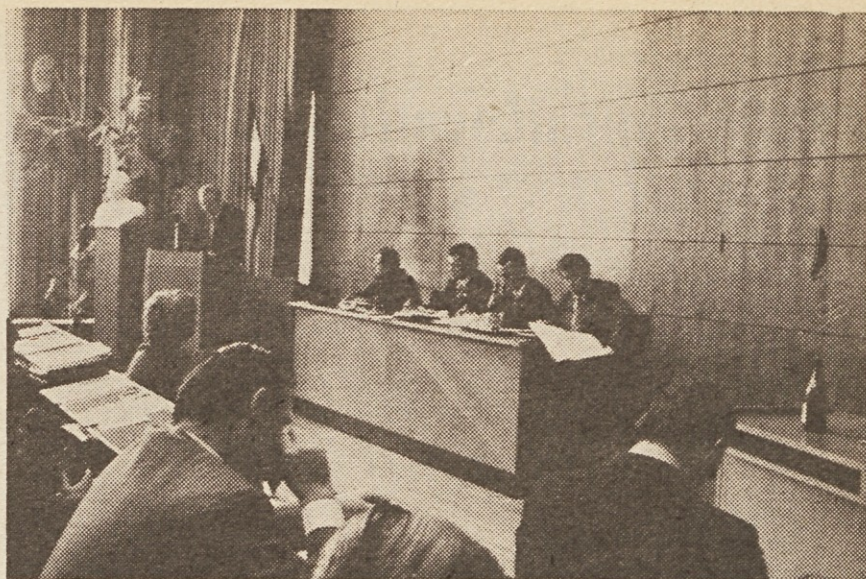
Najprej nekaj osnovnih podatkov. Investicijski načrt so začeli pripravljati nekako leta 1975. Finančno konstrukcijo jim je uspelo zagotoviti do konca lanskega leta, ko so investicijo prijavili tudi pri SDK. Proizvodno dvorano bodo zgradili predvidoma do 15. novembra letos, poskusna proizvodnja pa bo stekla 31. marca prihodnje leto. Celotna investicija bo veljala 93 milijonov dinarjev. Od tega bodo za osnovna sredstva porabili 75 milijonov dinarjev, 18 milijonov pa za obratna sredstva.

Proizvodna dvorana bo velika 2.500 kvadratnih metrov, v njej pa bo dobila prostore proizvodnja magnetnega vžigalnika. Novi, sodobni stroji so v Tolmin že začeli prihajati, kar je precej presenetilo tolminske Iskraše, ker so dobavni roki skoraj za vso opremo mnogo krajši, kot pa so načrtovali. Prav zato bodo imeli precejšnje probleme z vskladiščenjem teh strojev dokler proizvodna dvorana ne bo zgrajena. Stroji so pretežno domače proizvodnje, od Litostroja, ki jim bo naredil stiskalnice, avtomatov in polavtomatov za struženje in brušenje iz Prvomajske, tovarne strojev iz Kikinde, do galvanskega oddelka in skladišč. Uvozili pa bodo stroj za plastificiranje, navijalni stroj za tuljave, korozivni stroj, peč za žganje keramike, drugo keramično opremo itd. Seveda bi te stroje lahko takoj vključili v proizvodnjo, že zdaj, vendar jih zaradi prostorske utesenjenosti ne bodo mogli.

„Prepričani smo, da nam bo uspelo investicijo izpeljati brez povečanja in prekoračevanja stroškov in da nam bo v prvem polletju prihodnjega leta proizvodnja dokončno stekla,“ meni direktor AET Lucian Rejec. „Seveda se zavedamo, da je ob tem mnogo vzporednega dela, saj moramo pripraviti vso tehnologijo, konstrukcijo in izdelavo orodij in tudi še marsikaj drugega, zato nas torej čaka letos veliko dela.“

Na povečano in zahtevnejšo proizvodnjo pa se v AET pripravljajo tudi na kadrovskem področju. Na visokih in višjih šolah imajo trenutno 10 štipendistov, na srednjih 12 in na poklicnih šolah 35 štipendistov. Poleg tega imajo tudi več izrednih študentov, ki se izobražujejo ob delu — višje in visoke šole obiskuje 11 članov kolektiva, na srednje pa 7.

L. D.

V sredo, 23. marca, je bilo v Kranju pod pokroviteljstvom Iskre prvo jugoslovansko posvetovanje na temo „Humanizacija dela v proizvodnji na tekočem traku“. Posnetek je s tega posvetovanja, o katerem bomo prihodnjič pisali obširneje.

21. SEJA IZVRŠNEGA ODBORA KO OO SINDIKATA ZP ISKRA

Kritična ocena dela

LETNA KONFERENCA SINDIKATA ZP ISKRA BO 31. MARCA

Izvršni odbor KOOOS ZP Iskra je na ponedeljkovi seji, 21. marca sklenil, da bo letna konferenca koordinacijskega odbora osnovnih organizacij sindikata ZP Iskra v četrtek, 31. marca ob 11. uri v kletnih prostorih Iskrine poslovne stavbe v Ljubljani. Izvršni odbor je obravnaval še nekatera druga vprašanja s področja svoje dejavnosti. Med njimi je evidencialni kandidati za različne organe, obravnaval izpeljavo solidarnostne akcije za pomoč prizadetim v Posočju ter se med drugim seznanil tudi s programom kulturnih akcij v ZP Iskra, točneje konceptom, ki naš razstavi prostor v avli PPC uvršča med ljubljanske likovne galerije odprtega tipa.

Najpomembnejši točki letne konference KOOOS ZP Iskra bosta vsekakor poročilo in razprava o dejavnosti sindikata v minulem enoletnem obdobju. Člani izvršnega odbora so menili, da bi bilo potrebno na konferenci kritično oceniti različna področja naše dejavnosti, „zlasti tistih nekaj 'cvetk', ki jih po mnenju sindikata nismo uresničili,“ kot je dejal predsednik Iskrinega sindikata Jože Čebela.

Med te „cvetke“ je uvrstil zlasti gospodarjenje v nekaterih delovnih organizacijah, organizacijske spremembe, ko skušajo nekatere temeljne organizacije postati delovne organizacije, zatem je tu področje srednjeročnega načrtovanja, ko nekateri še vedno niso podpisali temeljev plana (BII, EMO), zataknilo se je tudi pri nekaterih samoupravnih sporazumih o delitvi dohodka in osebnih dohodkov, mnogo več bi lahko naredili tudi na področju družbenega standarda, žalostno je, da se Iskra in Gorenje ne moreta in ne moreta sporazumeti in se njun proizvodni program zdaj še bolj prekriva kot ob podpisu samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev v SOZD EKI, potem je tu še vprašanje ustanovitve interne banke, in ne nazadnje se bodo sindikalni delavci na letni konferenci vprašali, kdo in kje so krivci za neuresničevanje sklepov o združevanju sredstev za nekatera področja naše dejavnosti.

Letna konferenca bo seveda začrtala oziroma potrdila tudi dejavnost Iskrinega sindikata v obdobju do naslednje konference, že zdaj pa je na dlani, da bo moral sindikat v tem obdobju bedeti nad usklajevanjem samoupravnih sporazumov in drugih dokumentov z zakonom o združenem delu, seveda pa bo moral vso pozor-

nost nameniti tudi reševanju prej navedenih „cvetk“.

V nadaljevanju se je IO evidencialni kandidati za Izobraževalni center Litostroj, za Posebno izobraževalno skupnost elektro stroke, za Časopisni svet glasila „Iskra“, za Komisijo za aktivnost žensk pri IO KOOOS, obravnaval pa je tudi predlog razpisne komisije za vodilne delavce ZP Iskra.

Člani izvršnega odbora so obravnavali tudi izpeljavo solidarnostne akcije „Posočje“. Preučili so zlasti različna mnenja posameznih delovnih organizacij glede tega, kaj bomo storili z desetimi prikolicami, ki smo jih kupili z denarjem, zbranim za pomoč prizadetim v lanskem potresu. Nekateri so bili mnenja, da naj prikolice prodamo, in denar nakažemo prizadetim v potresu, drugi so menili, da na licitaciji ali dražbi za prikolice ne bi dobili toliko denarja, kolikor so vredne, ob koncu pa je prevladalo mnenje, da naj ostanejo prikolice last Iskrinih delovnih organizacij, prikolice same pa naj bi odpeljali na določeno mesto (najverjetneje v Pineto pri Novigradu), kjer bi jih Iskrini delavci uporabljali za letovanje, v primeru elementarnih nesreč pa bi lahko te prikolice takoj poslali na prizadeto območje. Izvršni odbor bo ta predlog posredoval sindikalnim organizacijam v delovnih in temeljnih organizacijah, te pa bodo dokončno odločale o prihodnosti prikolic.

Ena od točk dnevnega reda zasedanja izvršnega odbora je obsegala tudi proučitev programa kulturnih akcij ZP Iskra, zlasti koncepta razstav, ki uvršča naš razstavi prostor v avli Iskrine poslovne stavbe med ljubljanske likovne galerije odprtega tipa z lastnim konceptom razstav.

Lado Drobež

Ob odhodu Titove štafete otvoritev naše centrale Metaconta v Nišu

Kolektiv PTT podjetja v Nišu bo v soboto, 26. marca, slovesno izročil namenu novo tranzitno avtomatsko telefonsko centralo Metaconta 10 C, ki so jo izdelali, montirali in preizkusili delavci našega združenega podjetja. Otvoritev centrale sodi v okvir modernizacije jugoslovanskega PTT omrežja.

Elektronska centrala v Nišu je tretja izmed trinajstih tranzitnih central, ki jih Iskra trenutno izdeluje za PTT podjetja v različnih krajih naše domovine. Prvo centralo smo lani izročili kupcu v Kragujevcu, drugo v Sarajevu, kot že rečeno je centrala v Nišu tretja, tik pred začetkom obratovanja pa sta centrali v Beogradu in Titogradu.

Neposredno po otvoritvi TATC Metaconta 10 C bo slovesno zasedanje delavskega sveta PTT Niš, na katerem bodo izročili ZP Iskra posebno priznanje.

Otvoritev centrale so povezali s slovesnostmi ob odhodu štafete mladosti iz mesta ob Nišavi, štafete, ki nosi s seboj čestitke, pozdrave vseh mladih predsedniku republike Josipu Brozu Titu ob njegovem rojstnem dnevu. Štafeta bo iz Niša krenila na dolgo pot po vsej Jugoslaviji v nedeljo, 27. marca.

L. D.

Številnim nemškim in jugoslovanskim gostom je ljubljanska „Rašica“ prikazala na improvizirani reviji nekaj uspešnih pletenih modelov, ki jih bo izvozila v letošnjem letu v NDR

Kako uresničevati dohodkovne odnose?

Zadnje čase zelo pogosto govorimo o dohodkovnih odnosih. Govorimo tako, da moramo dohodkovne odnose čimprej uveljaviti, sicer se nam bo problematika v gospodarstvu in v družbi nasploh še bolj povečala. Izraz „dohodkovni odnosi“ se je uveljavil po sprejetju nove ustave. Z vsebino, ki se skriva pod izrazom „dohodkovni odnosi“, bomo razrešili nekatere pereče probleme v našem družbenoekonomskem razvoju.

Dohodkovne odnose bomo uveljavili, če bomo uveljavili:

- skupni prihodek
- skupni dohodek
- svobodno menjavo dela

Delavci pridobivajo dohodek temeljne organizacije iz celotnega prihodka, ki ga ustvari ta:

1. s prodajo proizvodov in storitev na domačem in zunanjem trgu oziroma v okviru organizacije združenega dela,
2. z udeležbo pri skupaj ustvarjenem dohodku na podlagi združevanja dela in sredstev,
3. s svobodno menjavo dela,
4. s kompenzacijo, regresom, premijo, dotacijo ali na kakšni drugi podlagi, določeni z zakonom ali samoupravnim sporazumom oziroma s pogodbo v skladu z zakonom.

Delež pri skupaj ustvarjenem dohodku uveljavljajo delavci temeljnih organizacij, ki združujejo delo in sredstva, glede na to, koliko so s svojim živim in minulim delom k njemu prispevali. Delež pri skupaj ustvarjenem dohodku uveljavljajo delavci v temeljnih organizacijah, ki združujejo delo in sredstva:

- kot delež pri skupnem prihodu
- kot delež pri skupnem dohodku.

Kaj pa je skupni prihodek? Skupni prihodek je prihodek, ki je ustvarjen s prodajo proizvodov ali storitev, ki so rezultat skupnega dela delavcev v dveh ali več temeljnih organizacijah v sestavi ene delovne organizacije ali več delovnih organizacij, (fazna proizvodnja oziroma proizvodnja proizvodov, ki se vgrajujejo v enotni proizvod).

Skupni prihodek je tudi prihodek, ki je ustvarjen s prodajo proizvodov ali storitev v sodelovanju med proizvajalnimi in drugimi organizacijami združenega dela ter organizacijami združenega dela, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev, ne glede na to ali so v sestavi iste organizacije združenega dela ali ne.

V 68. členu zakona o združenem delu najdemo vsebino, ki jo mora imeti samoupravni sporazum, s katerim se urejajo medsebojna razmerja pri ustvarjanju skupnega prihodka. Zelo pomembno je vklajevanje proizvodnih planov, oblikovanje standardov materialnih stroškov, oblikovanje znanstveno-tehničnih in drugih pogojev za delo in proizvodnjo. Prav tako se je treba že vnaprej dogovoriti za način medsebojnega vplivanja na poslovno in razvojno politiko. Dogovoriti se je treba tudi za način prevzemanja rizika in oblike medsebojne odgovornosti. Najpomembnejše pa je, da se delavci temeljnih organizacij, ki sodelujejo, že vnaprej dogovore za cene ali druge osnove in merila, po katerih se razporeja skupni prihodek. In kdaj lahko govorimo o skupnem dohodku?

Skupni dohodek je dohodek, ki ga skupaj ustvarijo temeljna organizacija, ki pri svojem poslovanju uporablja sredstva drugih temeljnih organizacij in temeljne organizacije, ki so združile ta sredstva in imajo na tej podlagi pravico do deleža pri skupnem prihodu. Medsebojna razmerja pri ustvarjanju skupnega dohodka urejajo delavci v temeljnih organizacijah s samoupravnim sporazumom. Vnaprej se je treba sporazumeti o ciljih združevanja sredstev v ta namen, pogoje in način njihove uporabe. (Doseči je treba večjo vklajenost dela in proizvodnje, medsebojno delitev dela, stabilnejšo preskrbljenost z elementi, polizdelki itd.).

Sporazumeti se je treba tudi o načinu ugotavljanja skupnega dohodka ter o osnovah in merilih za ugotavljanje deleža pri skupnem dohodku. Dogovoriti se je treba za medsebojne obveznosti in odgovornosti za primer poslovanja z izgubo, kot tudi druge obveznosti in odgovornosti pri prevzemanju rizika.

V okviru udeležbe pri skupnem dohodku ima temeljna organizacija, ki je združila sredstva, na podlagi minulega dela pravico:

- do vrnitve vrednosti združenih sredstev v znesku, ki ga je združila, ali v znesku, revaloriziranem v skladu z zakonom po merilih iz samoupravnega sporazuma in v oblikah, ki jih določa samoupravni sporazum,
- do nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi z v naprej določenim zneskom ali v znesku, določenim po osnovah in merilih v skladu s samoupravnim sporazumom in v oblikah, ki jih določa ta sporazum.

Vrnjena vrednost združenih sredstev in nadomestilo za gospodarjenje z združenimi sredstvi morata biti v sorazmerju z ustvarjenim dohodkom.

Skupni prihodek in skupni dohodek se v celoti razporedita med temeljne organizacije, ki so ju soustvarjale. (Naj mimogrede še omenim možnost, da lahko temeljne organizacije vzpostavljajo medsebojna kreditna razmerja.)

— Kdaj in kako pa se uveljavlja svobodna menjava dela?

Delavci v delovni skupnosti, ki v delovni organizaciji in sestavljeni organizaciji opravlja administrativno-strokovna, pomožna ali temu podobna dela skupnega pomena za več temeljnih organizacij v njeni sestavi, pridobivajo dohodek delovne skupnosti iz celotnega prihodka, ki ga delovna skupnost ustvari s svobodno menjavo dela z delavci v organizacijah, za katere opravlja dela skupnega pomena. Dohodek delovne skupnosti je odvisen od prispevka k uspehu pri poslovanju in zadovoljevanju potreb in interesov organizacij, za katere delovna skupnost opravlja dela in od vrste obsega ter kakovosti njihovega dela. Dohodek delovne skupnosti pa je odvisen tudi od dohodka oziroma prihodka, ki ga ustvarijo omenjene organizacije.

Če se hočemo resno lotiti uresničevanja dohodkovnih odnosov v Iskri, potem moramo najprej analizirati družbenoekonomske razmere. Najprej moramo ugotoviti katere temeljne organizacije soustvarjajo skupni prihodek in koliko v tem sodeluje prodajno področje v delovni organizaciji, koliko pa sodeluje Iskra Commerce (oz. njen TOZD). Glede na to, da obstaja mnogo temeljnih organizacij in mnogo proizvodov, bi kazalo na začetku izbrati nekaj enostavnejših primerov, da bi s pomočjo teh lažje seznanili širok krog delavcev s praktično rešitvijo skupnega prihodka.

Podoben pristop bi lahko uporabili tudi pri uveljavljanju načel skupnega dohodka.

Kar pa se tiče svobodne menjave dela, pa bi morale najprej delovne skupnosti izdelati svoje programe dela, se o teh programih dela sporazumeti s temeljnimi organizacijami ter se dogovoriti za vrednost tega dela.

Če hočemo dohodkovne odnose uveljaviti do konca leta 1977, moramo takoj začeti.

Stane Preskar

Okrepljena vloga Iskra Commerce — potreba vse Iskre

Pred dnevi je bila v Ljubljani konferenca direktorjev Iskrinih filijal. Namen srečanja je bil preučiti sedanji tržni položaj Iskre na jugoslovanskem tržišču, hkrati pa so se prisotni seznanili tudi z akcijo za okrepitev naše maloprodajne trgovske mreže. Ob tem naj zapišemo, da bo v kratkem — v začetku prihodnjega meseca — razširjeno srečanje predstavnikov Iskrinih filijal, na katerem bodo podrobno analizirali ta vprašanja. Srečanja se bodo udeležili tudi odgovorni predstavniki celotnega Združenega podjetja.

Sestanek v Ljubljani je bil namenjen zlasti preučevanju rezultatov sklepanja prodajnih pogodb s trgovsko mrežo. Po oceni direktorjev filijal bomo letos sklenili za približno milijardo 900 milijonov dinarjev kupoprodajnih pogodb neposredno med Iskro in trgovskimi partnerji, vrednost finančnih sporazumov med kupci in prodajnimi punkti Iskra Commerce pa bo znašala milijardo dinarjev. Skupna vrednost bo torej 2 milijardi 900 milijonov dinarjev, medtem ko predvideva prodajni načrt 4 milijarde 300 milijonov dinarjev. Prav iz teh podatkov torej vidimo, kako se bodo morali Iskrini prodajni delavci dodatno podrediti, če bomo želeli uresničiti letošnji Iskrin prodajni načrt na jugoslovanskem tržišču.

Nekateri udeleženci sestanka so menili, da prodajni pogoji, oblike in načini sklepanja kupoprodajnih pogodb ne krepijo položaja delovne organizacije Iskra Commerce, in to tako na tržišču, kot v odnosu med IC in delovnimi organizacijami. Prav zato mora biti politika Iskra Commerce še bolj usmerjena v krepitev njenih tržnih pozicij, to pa bo IC dosegel s povečanjem prodaje v industrijskih prodajalnah in veleprodajnih skladiščih.

Beseda je nanesla tudi na pomanjkanje posameznih izdelkov Iskrine proizvodnje, po drugi strani pa se dogaja celo to, da izdelujemo precej izdelkov, ki jih tržišče sploh ne potrebuje, oziroma so zastareli tako uporabnostno kot oblikovno.

MEDNARODNI VELESEJEM V LIPSKEM

Močan poudarek 20-letnemu sodelovanju

Stojnico „Iskre“ na spomladanskem velesejmu v Lipskem je posebej obiskal predsednik državnega sveta NDR Erich Honecker

V Nemški demokratični republiki, v Lipskem, so minulo nedeljo zaprli mednarodni spomladanski velesejem, enega najpomembnejših v Evropi, saj predstavlja poslovni most med deželami Vzhoda in Zahoda. Geslo sejma: „Za odprto svetovno trgovino in tehnični napredek“ se je letos še bolj uveljavilo z izrednim številom sodelujočih razstavljalcev in še več obiskovalcev. Kar 9.000 razstavljalcev iz 60 dežel je predstavilo svoje izdelke, med njimi seveda s samostojno stojnico tudi naša „Iskra“.

Mednarodni velesejem v Lipskem je izredno pomemben tudi za številna jugoslovanska podjetja. Prijavljenih je bilo letos sicer le 70, toda mnoga izmed njih, zlasti uvozno-izvozna podjetja, so zastopala več proizvajalcev. Na 3.500 m² razstavnega prostora — za petino večjega kot lani — je tako razstavilo 220 jugoslovanskih proizvajalcev.

„Iskra“ je razstavila v Lipskem že osmič zapored s samostojno stojnico, prej pa je predstavljala proizvodnjo na kolektivnih jugoslovanskih razstavah. Letošnji nastop je potekal ob jubileju 20-letnega poslovnega in znanstveno tehničnega sodelovanja s podjetji iz NDR. Sejemska služba IC marketinga je zato oblikovala nov stil stojnice s plastičnimi vitrinami in zunanjo oblikovno kompozicijo, ki je poudarjala 20-letno sodelovanje.

Na razstavnem prostoru 168 m² je razstavila le majhen delček naše proizvodnje, med njimi velja omeniti elemente, miniaturne releje, telefonske aparate ter izdelke varilne in merilne tehnike, torej le tiste izdelke, ki pridejo morebiti v poštev za nadaljnje razširjeno poslovno tehnično sodelovanje.

Na dan otvoritve, v nedeljo, 13. marca, je posebej obiskal našo stojnico generalni sekretar CK-SED in predsednik državnega sveta NDR Erich Honecker v spremstvu predsednika ministrskega sveta Williija Stopha, ministra za zunanjo trgovino Horsta Söhleja in predsednika ljudske zbornice (Volkskammer) Horsta Sindermana.

Sprejem se je začel pred stojnico,

Vsi navzoči so si najprej ogledali

Razgovor nemške in jugoslovanske delegacije na komercialnem prostoru stojnice „Iskre“. Tretji na levi strani predsednik državnega sveta NDR Erich Honecker. Na drugi strani, njemu nasproti, naš zvezni sekretar za zunanjo trgovino dr. Emil Ludviger.

improvizirano modno revijo modelov, ki jih je „Rašica“ pripravila za prodajno mrežo Exquisit iz Berlina ter z „zlato medaljo Leipziga“ nagrajenih modelov. Predsednik državnega sveta Erich Honecker je nato predal pismena priznanja za uspešno sodelovanje z NDR generalnima direktorjema „Rašice“ in „Makotexa“.

Naš generalni direktor je nato povabil goste v komercialni prostor stojnice. Predsedniku Erichu Honeckerju je podaril v imenu našega kolektiva ZP 30 nageljnovo (simbolično za 30 tisoč delavcev „Iskre“) in nazdravil z gosti ob 20-letnici plodnega sodelovanja s slovensko slivovko, staro 20 let, nato pa je predal še predsedniku Erichu Honeckerju in njegovim sodelavcem darilo — kompletno orodje Klip-klap in grafične liste prof. B. Borčiča.

Sledili so nato poslovni razgovori, ki jih je vodil z jugoslovanske strani sekretar za zunanjo trgovino dr. Emil Ludviger, z nemške pa predsednik Erich Honecker. V razgovorih so osvetlili dosedanje uspešno sodelovanje „Iskre“ s podjetji iz NDR, ki bo letos že zajelo blagovno menjavo v vrednosti šest milijonov dolarjev in prikazali še doslej neizrabljene možnosti sodelovanja, zlasti pri izdelkih iz drugih panog.

Zvezni sekretar dr. Emil Ludviger je zagotovil, da se bo trgovinska menjava med Jugoslavijo in NDR poslej še bolj ugodno razvijala v duhu začrtanih ekonomskih dogovorov sprejetih med nedavnim obiskom predsednika Ericha Honeckerja z maršalom Titom v Jugoslaviji.

Predsednik Erich Honecker se je ob koncu razgovora zahvalil za prijateljski sprejem na stojnici „Iskre“ in poudaril pripravljenost, da se stiki med obema deželama še bolj razvijajo in poglobe v prid obeh bratskih narodov.

O obisku predsednika Ericha Honeckerja na stojnici „Iskre“ so poročali številni nemški dnevniki. Obširneje so seznanili javnost zlasti „Berliner Zeitung“, „Leipziger Volkszeitung“ in „Neues Deutschland“.

Marjan Kralj

Vstopnica za prihodnost

Svetovni pohod mikroelektronike — Da ne bi zaostali za splošnim razvojem v svetu, v Iskri združujemo sredstva za nove, tržno perspektivne programe

Mikroelektronika predstavlja na področju elektronike tretjo revolucijo — po iznajdbi elektronke in tranzistorja. Prodira takorekoč v vse pore sodobnega življenja na raznih področjih, saj mikroelektronska vezja odlikujejo izredno majhne dimenzije, majhna poraba električne energije ter hkrati visoka funkcionalnost in zanesljivost.

Te lastnosti omogočajo nadalje osvajanje najkompleksnejših elektronskih sistemov in njihov prodor v množično uporabo, kar hkrati zelo poceni tudi proizvodne stroške. Je uporabljiva in pomeni jutrišnji dan za vrsto industrijskih panog — od avtomobilske industrije do industrije orodnih strojev, tehničnih predmetov široke potrošnje, pa tudi živilske, kemične, metalurške — kot tudi dejavnosti (energetika, promet, bančništvo, itd.); povsod tam torej, kjer prihaja do digitalnega odčitavanja podatkov in meritev.

Če ob vsem tem upoštevamo še skromno zalogo surovin in energije v Sloveniji, pri tem pa relativno dokaj ugodno izobrazbeno strukturo in delovne tradicije dobrega dela prebivalstva, je popolnoma razumljivo, da se je za razvoj mikroelektronike odločila tudi Iskra.

Mikroelektronika namreč tudi z vidika nadaljnega razvoja Slovenije odpira nove perspektive. Je ena od prednostnih smeri v razvoju elektroindustrije in kot taka ustrezno opredeljena tudi v srednjeročnem načrtu razvoja SFRJ in SRS. Že pred časom je v sodelovanju s fakulteto za elektrotehniko v Ljubljani, Inštitutom Jožefa Stefana ter Inštitutom za elektroniko in vakuumsko tehniko začela sistematično sodelovati tudi na tem področju znanstvenega raziskovanja. Tako lahko danes s pomočjo visoko usposobljenih in izkušenih strokovnih kadrov prične tudi sama z lastno proizvodnjo mikroelektronskih vezij.

INTERESI NAŠIH BRANŽNIH INDUSTRIJ

Če malo poglobimo pogledamo interese Iskre na področju razvoja mikroelektronike, lahko ugotovimo, da so mnogoštevilni. Eden najpomembnejših je nedvomno ta, da imamo kot vodilno podjetje elektronske industrije v državi veliko odgovornost pri uvažanju najsodobnejših tehnologij, saj na tej osnovi sloni tako naša ekonomska kot politična in obrambna neodvis-

OKREPLJENA VLOGA ISKRA COMMERCE — POTREBA VSE ISKRE

(Nadaljevanje z 2. strani)

obdelovati tržišče, ne da bi sodelovale s filijami. Temu se moramo v prihodnje izogniti, to pa bomo dosegli le z boljšim in učinkovitejšim delom vseh delavcev, ki delajo na tržnih funkcijah,“ je na sestanku poudaril direktor Ilija Medič.

Stališča, mnenja in pobude posameznih razpravljalcev na konferenci direktorjev Iskrinih filijal je moč strniti v naslednjo oceno: tržne organiziranosti Iskre ni potrebno spreminjati, pač pa moramo izboljšati oziroma uresničiti to, kar že imamo na tržišču, to je izpolniti regionalno mrežo skupno s komercialnimi področji delovnih organizacij. Lahko pa bi se spremenila osnova financiranja in povezovanja teh služb. Filijala mora biti tista, ki bo usklajevala vse projekte posameznih delovnih organizacij za enega kupca, preprečiti pa moramo lokalne interese, ki niso v skladu s politiko delovanja Iskre kot celote.

Ena od točk dnevnega reda konference se je nanašala tudi na servisno dejavnost. Izrečenih je bilo več kritičnih pripomb, zlasti na račun kakovosti nekaterih Iskrinih izdelkov, pri čemer so direktorji Iskrinih filijal menili, da sta trgovska mreža Iskra Commerce v Jugoslaviji in njen servis sposobna kakovostno opravljati svojo dolžnost, da pa bi morale imeti Iskrine tovarne vseskozi pred očmi dejstvo, da delajo izključno za kupca in da se je treba pač kupcu tudi prilagoditi.

Lado Drobež

nost ter enakopravnost v mednarodnih odnosih.

Drugi pomembnejši sklop interesov je tehnično — tehnološke narave. Mikroelektronska vezja predstavljajo realizacijo kompletnih integriranih funkcionalnih vezij in sistemov s povezavami vred, ki nadomeščajo vezja iz posameznih elementov za elektroniško. Anketa iz leta 1975, ki zajema potrebe vseh Iskrinih branžnih industrij po teh vezjih, zagotavlja nagel prodor mikroelektronskih vezij na področja telekomunikacij, avtomatizacije, merilno-regulacijsko-stikalne tehnike, avtoelektrike, široke potrošnje in računalništva.

Vsak obiskovalec svetovnih sejmov elektronike (od Hannovra do Milana) nam bo pritrdil, da je na svetovnem trgu opazen vsakodnevni prodor izdelkov z vgrajenimi mikroelektronskimi elementi (integriranimi vezji). Čeprav so ti izdelki iz vrst proizvodnih programov, ki jih ima tudi Iskra, pa smo pri nas na tem področju še na začetku. Vsakodnevno ugotavljamo določeno zastarelost svojih proizvodnih programov, a ne zavedamo se še dovolj zmanjšane možnosti njihove prodaje.

HITER PRODOR MIKROELEKTRONIKE ZAGOTAVLJA TRŽNO KONKURENČNOST IZDELKOV IN SOCIALNO VARNOST KOLEKTIVA

Čeprav pomeni mikroelektronika revolucijo tudi v povečanem deležu intelektualnega dela in zmanjšanem obsegu fizičnega, velja poudariti predvsem drugo plat medalje. Kljub temu namreč, da bomo s tem prešli na novo tehnologijo, pa ta prehod ne bo tako hiter. Zahteval bo več vmesnih faz in ne bo boleč. Predvsem bo zahteval dodatno izobraževanje na vseh ravneh, saj bo mikroelektronska tehnologija polno zaživila šele, ko jo bomo — na tej ali oni ravni — pričeli uporabljati vsi.

KAKŠNE SO PERSPEKTIVE NA SVETOVNEM TRŽIŠČU...

Iz „Analize tržišča za proizvodnjo monolitnih integriranih vezij po naročilu v ZP Iskra“, izdelane v službi za raziskavo tržišča v Iskra-Commercu, lahko ugotovimo naslednje:

— v smeri cenene elektronike je pojav LSI vezja (= Large Scale Integration) omogočil nižjo ceno za elektronsko funkcijo, nižjo ceno izdelave elektronske naprave in višjo zanesljivost sistemov

— uporaba teh vezij se je razširila po l. 1973 predvsem na področju kalkulatorjev in spominskih integriranih vezij, danes pa se širi v smeri cenjenih mikroprocesorjev za najširšo uporabo

— pojav LSI vezij je med drugim zelo povečal tudi pritisk na dolgoročen obstoj proizvajalcev podsestavov in naprav v elektronski industriji

— od svetovnih potreb v l. 1973 v vrednosti 240 milijard dolarjev bo znašala ta v l. 1979 že 900 milijard dolarjev

— največji porabniki bodo v industrijski opremi, telekomunikacijah (elektronski telefoniji), avtomobilski industriji ter široki potrošnji.

Kot edini jugoslovanski proizvajalec vezij po naročilu bo imela Iskra v perspektivi omogočeno široko prodajo.

... IN V JUGOSLAVIJI

— potrošnja in proizvodnja integriranih vezij pri nas že obstajata, pogojujejo pa ju podobni razvojni procesi kot v svetu (pomanjševanje, zanesljivost, gospodarnost). Naglo zniževanje cen integriranim vezjem na svetovnem tržišču pospešuje tudi potrošnja v SFRJ, predvsem kot zamenjavo vezij v diskretni tehniki

— že obstoječa jugoslovanska proizvajalca integriranih vezij RIZ (kot licenčni partner ameriške družbe General Electric) ter EI Niš (kot licenčni partner ameriške RCA) proizvedeta letno cca 1,5 mio standardnih vezij, od česar porabi domači trg le 300.000 vezij, potrebnih dodatnih 300.000 v celotnem obsegu potreb po LSI vezjih pa uvažamo. 1,2-mio standardnih vezij omenjenih jugoslovanskih proizva-

jalcev gre v veliki večini v izvoz. Poudariti velja, da so vsa ta standardna vezja prevzeta od licenčnih partnerjev in ne vsebujejo dosežkov lastnega razvoja.

Tudi inozemska konkurenca na področju standardnih vezij je zelo močna. Standardna vezja proizvajalcem končnih izdelkov ne dajejo posebne prednosti, zato ISKRA teh vezij ni vključila v svoj proizvodni program.

ZAKAJ INTEGRIRANA VEZJA PO NAROČILU

Iskrin srednjeročni plan razvoja je usmerjen v povečanje profesionalne elektronike ter izdelkov široke potrošnje na višji stopnji kvalitete in uporabljivosti. Takšna usmeritev Iskre je tudi v skladu s srednjeročnim planom razvoja SRS. Podrobnejša analiza, kot smo že omenili, opredeljuje tudi veliko potrebo po MOS LSI vezjih, izdelanih po naročilu. Izdelava po naročilu pomeni, izdelati konkreten elektronski sistem v enem integriranem vezju, uporabljen za povsem določene namene. To pa hkrati pomeni tudi tržno perspektiven program. Rekli smo namreč že, da masovna, standardizirana proizvodnja sčasoma zaradi prevelike ponudbe enakih programov ni več zanimiva za proizvajalce, zlasti še, če morajo računati z relativno omejenim tržiščem.

Dolgoročno sodelovanje Iskre z laboratorijem za mikroelektroniko na Fakulteti za elektrotehniko je rodilo uspeh v obliki nekaterih izredno zahtevnih in specialnih prototipov vezij, ki so zaradi laboratorijskega dela razmeroma dragi. Vendar predstavljajo uspešen start lastnega Iskrinega razvoja tudi na tem področju. Iskra vestransko sodeluje s svojim licenčnim partnerjem, firmo American Microsystems Incorporation (AMI), ki predstavlja eno vodilnih ameriških firm, specializiranih za načrtovanje in izdelavo specialnih vezij po naročilu.

S podpisom samoupravnega sporazuma o namenskem združevanju dela in sredstev ter skupnega vlaganja v projekt MIKROELEKTRONIKA so se za omenjeno investicijo odločile skoraj vse Iskrine TOZD. Nekatere sicer še niso dale ustreznih formuliranih sklepov o sredstvih za združevanje, zato bi bilo potrebno, da s tem čimbolj pohitijo. Vsako nadaljnje zavlačevanje namreč pomeni za Iskro izgubo.

PROJEKT IN KREDITI SO PRI-PAVLJENI

Investicijski program predvideva načrtovanje, inkapsulacijo in testiranje MOS LSI vezij. Kapacitete načrtovanja različnih vezij ter njihove proizvodnje narekujejo novogradnjo z možnostjo kasnejše razširitve. Idejni projekt predvideva enonadstropno zgradbo s skupno koristno površino cca 3.000 kv. m, z lokacijo v Stegnah na Ljubljani. Tehnološki postopek izdelave mikroelektronskih vezij zahteva veliko čistost zraka na delovnem mestu ter zelo ozke tolerance za ostale klimatske pogoje — temperaturo in vlago. Tako tehnološke klimatske naprave kot njihova montaža bodo obsežne in drage, vendar pa bodo zagotavljale potrebno vrhunsko kvaliteto mikroelektronskih vezij, s tem pa tudi konkurenčno produktivnost. Tehnološka oprema bo večinoma uvožena.

FAZE IZGRADNJE

Po podpisu kreditne pogodbe bodo potrebni približno 3 meseci za izvedbo projektov za pridobitev gradbenega dovoljenja, razpis ter izvedbo. 2 meseca bosta nato predvidoma potekla za pridobitev samega gradbenega dovoljenja ter razpisa gradnje. Gradnja objekta naj bi potekala 4 do 5 mesecev, vgrajevanje instalacij in instalacijske opreme pa 2 do 3 mesece. Poizkusa proizvodnja naj bi trajala 3 do 6 mesecev.

Napredek v svetu nezadržno hiti naprej. Če hočemo iti v korak z njim, se moramo potruditi in pohitati. Le tako bomo prišli tudi do svoje vstopnice za prihodnost še pravočasno. Od tega je namreč v marsičem odvisen tudi naš nadaljnji obstoj.

Viktorija Budkovič-Rayyes

Z lanskega mednarodnega sejma v Solunu v Grčiji.

POGOVOR S PREDSTAVNIKOM ISKRA MILANO FRANJEM VALENČIČEM

Prodaja na zahodu ni lahka

Primer zastopstev Iskre v Milanu v Italiji in v Parizu v Franciji, kjer delujeta dejansko dve podjetji z imenom Iskra, je posebne pozornosti vreden in optimistično vzpodbuden tudi iz še enega razloga več: ker gre za vzajemno notranjo povezavo dveh enot Iskre v tujini.

Iskra v Milanu, ki jo vodi zaslužni predstavnik Franjo Valenčič že vrsto let, si ni samo utrdila položaja na nelahkih tleh italijanskega trga, ampak je botrovala tudi pri porajanju podobnega sestrskega podjetja Iskra France v Parizu.

Ne samo, da tvrdka, ki je že vpeljana, lahko drugi pomaga finančno in z izkušnjami, ampak pri tem prihaja koristno do izraza tudi povezovanje znotraj sorodnega gospodarskega prostora zahodnoevropskega tržišča s poenotenimi carinskimi in pravnimi pogoji. In kot smo dobili zelo dober vtis o živahnem poslovanju v pogovoru s predstavnikom Iskre Milano, nam je prav v tem pogovoru pripovedoval tudi o specifičnem in zahtevnem francoskem območju, kjer moraš kupca dodobra poznati in se mu prilagoditi, da imamo tam človeka, ki je tega sposoben, saj je sam domačin, a hkrati po srcu Iskraš, Jean Claude Jourdana.

Delo obeh Iskrinih podaljškov, v Milanu in v Parizu, je tako zares delo dveh uspešnih Iskrinih postojank v srcu zahodne Evrope, ki kljub svoji razvijenosti in tržni zasičenosti ni nedovzetna za naše pošteno izdelano izvozno blago, seveda če se pri tem potrudimo, kar je kot osnovna misel izzvenelo iz našega razgovora s Franjem Valenčičem.

Morda bi najprej spregovorila o tem, kako je Iskra France sploh nastala. Ali mi lahko v kratkih orisih poveste razvojno pot predstavništva v Parizu?

Leta 1973 je Iskra Milano formirala Iskra France. Začeli smo praktično iz nič, saj je vsa potrebna finančna sredstva za ustanovitev podjetja in za potrebe komercialne akcije na ozemlju Francije vložila Iskra Milano. Ta kapitalna naložba sicer ni bila visoka, saj je znašala približno 50.000 dolarjev, je pa zagotovila vsaj osnovo.

Na čelu tega predstavništva v Parizu je direktor Jean Claude Jourdan, po rodu Francoz, kar je prav tako pristop k francoskemu kupcu olajšalo. Firma se je bila — že zato, ker je pričela z minimalnimi sredstvi, primorana čimprej uveljaviti na trgu.

Ob velikih naložbah je pač lahko vsak velik; začeti pa je treba z malo kapitala. Iskra povsod začenja z majhnimi naložbami. Kadar je v takih pogojih potrebna finančna injekcija, je seveda dobro, če imaš za seboj nekoga, na koga se lahko zanesesh. To zaledje pa je predstavništvo v Parizu imelo vseskozi v Iskra Milano.

Kaj je za dobro poslovanje predstavništva v tujini pomembno in na čem sloni soliden nastop?

Zelo pomembno vlogo v takih formacijah naših firm imajo naše banke z garancijami, bančnimi informacijami o poslovanju, moralno in ekonomsko priporočljivih, oziroma upravičenih Iskrin firm v inozemstvu. Zelo važno je tudi javno poslovno mnenje. Samo če vse to deluje, se znamo na trgu obnašati vsaj v taki meri, da to ustreza splošnemu javnemu gospodarskemu mnenju o Iskri.

Zelo dragocene so torej pravilne informacije, za katere porabimo mi v inozemstvu preveč časa, da jih pridobimo, saj se pomembnosti tega v Iskri sicer še vedno, žal premalo zavedamo. Imeti moramo natančne podatke o dohodku, informacije iz banke in informacijskih služb. Velikokrat teh pomembnih podatkov nimamo, čeprav so temelj našega prodora na zunanjem trgu. Videti je, da je to za pristojne v večini naših tovarn še vedno pretežka naloga.

Kako se na francoskem trgu uveljavlja naš izdelek?

Francija je visoko razvita industrijska država, trg zelo kompliciran, z naše strani tudi v začetku neobdelan, vendar obstajajo vse možnosti, da naše izdelke z velikimi napori le plasiramo.

Z veliko požrtvovalnostjo, pridnostjo in prizadevanji bi v teku petih let naš izvoz na francoski trg lahko občutno povečali.

S pravilnim in korektnim nastopom na francoskem trgu si bomo pri francoskem kupcu lahko pridobili potrebno razumevanje. S francoskim klientom moramo seveda nenehno strokovno aktivno kontaktirati; servis mora biti kompleten. Pri tem je predvsem važno vprašanje spoštovanja dogovorjenih dobavnih rokov; paziti moramo pa tudi na vse ostalo — do kvalitete in servisa!

Omenili ste, da se je poslovanje našega predstavništva v Parizu začelo z minimalnimi sredstvi. Kako pa je videti račun sedaj?

V letu 1976 smo na francoskem trgu prodali Iskrinih izdelkov v vrednosti 10 milijonov francoskih frankov, kar pomeni, v primerjavi z letom 1973 povečanje za 90 %.

V letu 1977 programiramo prodajo v vrednosti med 18 in 20 milijoni francoskih frankov.

Seveda pa je zelo veliko odvisno od tega, v kolikšni meri se bodo angažirale in prevzele nase odgovornost naše tovarne, glede na to, da morajo, oz. bi morale, v pravem času in kvalitetno solidno dobaviti material po že dogovorjenih naročilih.

Koliko časa traja, preden se nov proizvod na francoskem trgu uveljavi? In, s katerimi proizvodi na tem trgu smo prisotni?

Tudi Francija je dežela, kjer moraš trdo delati leto dni, preden se lahko plasira nov proizvod. Prisotni pa smo na francoskem trgu z elektronskimi podsestavi, telekomunikacijskimi napravami, sestavnimi deli za telefonijo, merilnimi instrumenti, itd.

Kako je francoski kupec zadovoljen s kvaliteto Iskrinih proizvodov?

Glede na kvaliteto lahko trdimo, da je za francoski trg ustrežna. Proizvod naših tovarn združenega podjetja Iskre je za Francijo dober in je cenjen, tako da imamo možnost plasmaja. Posebej pa želim poudariti, da je francoski kupec še posebej naklonjen proizvodom iz SR Slovenije. S te strani torej ni težav, pač pa imamo v zad-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pogoji dela ob tekočih trakovih

V TOZD Tovarni električnih aparatov TELA, Savska c. 3, so pripravili krajšo a izredno zanimivo študijo o pogojih dela ob tekočih trakovih v omenjeni tovarni. Avtorji tega zanimivega sestavka, ki ga nameravamo v celoti objaviti, so: Lavrenčič Janez dipl. ing., tehnolog za študij dela, Kitak Venčeslav, vodja proizvodnje in priprave sredstev ter Božič Božena, socialna delavka.

V TOZD Tovarni električnih aparatov TELA ne moremo govoriti o tekočih trakovih v pravem pomenu besede. V kolikor le-ti obstojajo, gre le za povezovanje delovnih mest, kjer služi tekoči trak kot transportno sredstvo med nepovezanimi delovnimi mesti v montažah. Izjema sta le tekoča trakova v montaži programatorja (PG) za pralne stroje. Oba sta zelo kratka (od osem do deset delovnih mest) in ne predstavljata celotne montaže PG.

DELOVNI POGOJI

Imamo klasične montažne linije, kjer delavke sedijo za mizami in delajo na medoperacijsko zalogo. Za transport med posameznimi delovnimi mesti služi tekoči transportni trak ali vmesna miza, po kateri izvajajo delavci transport ročno. Pri tem gre za lažja telesna dela, ker so izdelki lažji in manjši ali celo zelo majhnih izmer (npr. releji).

Tekoča trakova sta torej le kratka trakova za montažo programatorja. Delovne operacije so razmeroma dobro usklajene, le da je delavka ob traku zelo odvisna od svoje predhodnice. Odsotnost delavk na posameznih delovnih mestih ob traku (isto velja za ostale montažne linije) rešujemo s tako imenovanimi „vskakovalkami“. To so delavke, ki obvladajo večje število operacij ter vskočijo na izpraznjeno delovno mesto, da ne pride do zastoja. Do izrazitih motenj na delovnem mestu ne prihaja, saj je večina delovnih operacij po obsegu dela dovolj zanimiva in ne prekratka.

Seveda je tudi nekaj takih operacij, kjer vsiljen tempo stroja, prisilna drža telesa pri delu ter enostavnost operacije zelo neugodno vplivajo na delavko. Na takih delovnih mestih lahko nastopi izrazita monotonija. Tak primer je delo ob polavtomatskih strojih, kjer delavka samo vlaga sestavni del v orodje in mora slediti tempu stroja.

Na tako delovno mesto navadno zaposlimo delavko, pri kateri se psihološki problemi ne pojavljajo ali pa rešujemo problem z večkratnim premeščanjem delavk. Pri tem pa moramo paziti, da na delo ob polavtomatu ne zaposlimo delavko, ki veliko razmišlja o svojem delovnem mestu, ker bi jo to duševno ubijalo.

Po drugi strani pa imamo tudi delavke, ki prav rade delajo na podobnih delovnih mestih in se celo branijo pred premestitvijo na druga mesta. Med sicer monotonim delom razmišljajo o domu, svoji družini, o dejavnosti v prostem času ipd.

Delovna mesta oskrbujejo z materialom oskrbovalci delovnih mest, posebno velja to za skupine, kjer merimo delo po Work-Factor sistemu. Enoličnost skušamo zmanjšati z dodatnimi odmori, ki trajajo po 10 minut in ga pri delovnih normah na osnovi poprej omenjenega sistema priznamo v normi. Glavni odmor traja 30 minut.

Na osnovi rezultatov ankete, ki smo jo izvedli med delavkami, predvajamo glasbo med delom, kar zboljšuje njihovo počutje. Delovne pogoje pa otežujejo ropot, trušč, preprih, izparine itd. Pri delu se pojavljajo tudi različni osebni problemi kot neusklajenost navad, različna starost delavk ipd.

TEŽAVE, KI JIH JE V PROIZVODNJI ZASLEDILA NAŠA SOCIALNA DELAVKA

Pri delu se pojavljajo naslednje motnje:

- bolečine v križu in spodnjih okončinah, tudi v zgornjih okončinah, če je delavka v prisiljenem položaju in so vedno obremenjene določene mišične skupine. Otekle spodnje okončine. Te težave se zlasti pojavljajo pri delavkah, ki že več let opravljajo enaka ali podobna dela,
- nervoza in nestrpnost do sodelavk se često pojavlja v dnevih menstruacije, utrujenost pa zlasti zvečer in ob koncu tedna,
- večjo monotonijo navajajo samo pri opravljanju nekaterih najenostavnejših operacij (zelo dobro opravljajo to delo učenci posebnih šol),
- precej delavk se boji premeščanja na drugo operacijo, ker je potre-

ben določen čas, da obvladajo novo delovno operacijo; navajajo, da se na določenih operacijah da lažje dosegati delovno normo,

— nekadilke silno moti slab zrak v prostoru in se pritožujejo nad kadilkami, vse pa nad vročino v proizvodnem prostoru v poletnih mesecih,

— motijo jih hrupni avtomati in polavtomati,

— matere, ki imajo predšolske otroke, si želijo drseč delovni čas, da ne bi prihajale na delo v večnem strahu, da bodo disciplinsko preganjane zaradi zamud,

— izmensko delo jih ovira, da bi imele primernejše urejeno otroško varstvo in da bi bili otroci z obema roditeljema naenkrat,

— medtem ko si starejše delavke želijo zaposlitev na režijska delovna mesta (le-ta so brez norm) in težje sprejemajo preusmeritve.

MERJENJE DELA IN DELITEV OSEBNIH DOHODKOV

Trenutno imamo tri vrste delovnih norm:

- izkustvene (zelo redke)
- na osnovi kronometriranja
- na osnovi Work-Factor sistema za merjenje dela.

Prvi dve vrsti počasi opuščamo. Od 1975. leta smo začeli načrtno uvajati W.F. sistem za merjenje dela. V prihodnje ga bomo uvedli povsod, kjer je le možno, saj nam nudi osnovo za pravičnejšo delitev osebnih dohodkov po delu.

Prodaja na zahodu ni lahka

(Nadaljevanje s 3. strani)

njem času nekaj drugih težav, na katere bi rad opozoril.

V Franciji se pojavljajo jugoslovanski uvozniki, ki nastopajo pri naših standardnih kupcih z zahtevo, naj gre naš izvoz preko jugoslovanskega podjetja zato, da bi si zagotovili kvoto za uvoz iz Francije. Take tendence jugoslovanskih podjetij nam ustvarjajo težave pri plasmaju in nam podirajo naše večletno delo na tem trgu.

Kako je prišlo do ideje, da Iskra Milano formira filijalo v Parizu?

Do ideje, da formira v Parizu Iskra Milano svojo filijalo je prišlo iz preprostega razloga, ker sta Italija in Francija teritorialno zelo blizu pa tudi zato, ker je pogovorni jezik soroden; ne nazadnje tudi zato, ker prodajni postopki znotraj tega okvira med Italijo in Francijo tudi pravno gledano niso zapleteni. Seveda se pojavlja še vprašanje finančnih sredstev in, kar je najvažnejše, vprašanje hitrega reševanja problemov. Take vrste poslovanja ne prenesejo dolgomesečnega reševanja kakršnegakoli predmeta.

Kakšen cilj je pri tem imela Iskra Milano?

Iskra Milano je imela vedno en sam cilj: zagotoviti delo vsem delavcem ZP Iskra. Prizadevali smo si za to, da bi vse več delavcev našlo ustrezno delo doma. Lani je za nas delalo okoli 5.000 delavcev, skupen promet pa je znašal 10 milijonov dolarjev. Poiskali smo in bomo tudi naprej za to vse obstoječe možnosti prodaje naših proizvodov na francoskem trgu.

Iskra Milano je prav v ta namen nudila finančno pomoč ter tehnično in komercialno podporo pri obdelavi trga; Iskra Pariz je dala na razpolago tudi skladišča Iskre Milano. V naših skladiščih v Milanu imamo tako za pol milijarde lir blaga na skladišču, saj se zavedamo, da kupec potrebuje blago

Omenjeni sistem nam s svojo nadgradnjo omogoča:

— enotno merilo za delo po količini in zahtevnosti ter s tem povprečen WF tempo za vse delovne operacije, ki so obdelane po tem sistemu,

— zvišanje produktivnosti dela in višje dohodke delavcev,

— bolj urejeno proizvodnjo in boljšo organizacijo dela, ki je nujna za uspešno uvajanje sistema.

Navedene trditve so že dokazane v praksi. Sistem uvajamo sedaj v prvi fazi na obstoječe stanje brez večjih preureditev, le z drobnimi racionalizacijami in izboljšavami ter nekaterimi organizacijskimi spremembami. Zato še vedno obstojajo problemi utesnjenosti, ki otežujejo smotno oblikovanje delovnih mest.

V naslednjih fazah predvidevamo večje preureditve delovnih mest, kar pa je vezano na določen, daljši čas in stroške. Znatno pozornost bo potrebno posvetiti sodobnejši organizaciji dela. Vsi produktivni delavci so udeleženi pri delitvi osebnih dohodkov po enotnem sistemu. Ta pa je odvisen od zahtevnosti dela, ki ga delavec opravlja in od osebnega doprinosu, ki ga vrednotimo po sistemu vrednotenja izvajalčeve učinkovitosti.

Prav gotovo smo še premalo storili glede humaniziranja dela v naši TOZD, kar pa mora biti najvažnejši cilj pri naslednjih fazah uvajanja WF sistema in njegove nadgradnje. Obsežna družbena problematika in psihološki problemi se pojavljajo pri takem delu nasploh in bo v tej smeri potrebno še veliko narediti. Organizatorji proizvodnega procesa in analitiki dela pa smo na žalost premalo strokovno usposobljeni za reševanje omenjene problematike. Nujno potrebnega industrijskega psihologa pa še nimamo. Dejstvo je, da reševanje omenjene problematike ni možno speljati le znotraj posamezne TOZD, temveč jo je potrebno obravnavati in pristopiti k njenemu reševanju s širšega merila.

takoj. Res je tudi, da kupec veliko raje kupi, če mu zagotovimo dobavo takoj; to je sestavni del naše poslovne kvalitete mreže na zunanjem trgu.

Želimo namreč poudariti, da na zunanjem trgu Iskra mora imeti sposobno in organizirano kvalificirano gospodarsko enoto, ki bo vsestransko pripomogla k temu, da bi lahko bila uspešna tudi v ostri mednarodni konkurenci.

Koliko ljudi pa šteje Iskrino predstavništvo v Parizu?

Kolektiv Iskra France šteje šest ljudi, ki so vsi Francozi. Svoje poslovne prostore ima Iskra France na 250 kvadratnih metrih, 110 m² skladišč v novi stavbi blizu velesejma in avtostrade. Kar se kadra tiče bi se dejal, da za vseh šest Francozov velja, da so dobri Iskraši. Pri tem pa ne gre samo za zavest pripadnosti ampak poleg ostalega znajo zelo dobro dopovedati svojim rojakom realno kvaliteto vrednost proizvoda, ki ga izdeluje naš proizvajalec.

Kaj bi moralo matično podjetje v domovini še narediti, da bi bilo poslovanje naše zunanjetrgovinske mreže, s tem mislim tudi poslovanje obeh predstavništev, še boljše?

Mislím, da bi Iskra Commerce moral voditi politiko adekvatnega nastopa na zunanjem trgu, se pravi, IC bi moral izbirati take poti, ki bodo najbolj prodorne in najbolj učinkovite, najbolj realne in bodo omogočile plasma izdelkov tovarni ZP Iskre ter uveljavitev firme na zunanjem trgu. Iskra Commerce bi moral organizirati tudi v drugih državah lastne poslovne organizacije, ker samo te so lahko garancija poslovnega uspeha in prodaje proizvodov na trgu; s tem pa, kot Iskrini potrošniki zaradi delavčevega dela oziroma razvoja gospodarstva lahko prispevamo svoj delež k višjemu življenjskemu standardu, ki si ga naš delavec zasluži.

Mak

Koga smo izvolili?

V skladu s 47. členom statuta industrije in na podlagi 6. člena pravilnika o volitvah smo v delovni organizaciji Iskra—Industrija za avtomatiko razpisali volitve v organe upravljanja industrije in organe samoupravne delavske kontrole. Volitve so bile potrebne, ker je v 1975 letu potekel mandat članom omenjenih organov.

Volitve so bile 10. marca, volilna komisija v sestavi: Ljubo Jamšek, Boris Brglez, Stanko Juvan in Alojz Kleindienst pa je prejela od volilnih odborov delovne skupnosti in TOZD gradivo v naslednjem tednu.

Po nadzoru poteka volitev in pregledu celotnega gradiva o volitvah, je ugotovila, da so volitve potekale normalno in v skladu z zakonom in samoupravnimi splošnimi akti.

Ugotovila je, da je v posamezni volilni enoti glasovalo:

- v volilni enoti I — TOZD TELA — od skupno 1136 vpisanih volilcev je volilo 945 volilcev, ali 83,2 %
- v volilni enoti II — TOZD SVN — od skupno 297 vpisanih volilcev je volilo 256 volilcev, ali 86,2 %
- v volilni enoti III — TOZD ELA — od 321 vpisanih volilcev je volilo 197 volilcev, ali 61,4 %
- v volilni enoti IV — TOZD Napajanja — od skupno 346 vpisanih volilcev je volilo 280 volilcev, ali 80,9 %
- v volilni enoti V — TOZD Orodja — od 126 vpisanih volilcev je volilo 116 volilcev, ali 92,1 %
- v volilni enoti VI — TOZD Inženiring — od 243 vpisanih volilcev je volilo 204 volilcev, ali 83,9 %
- v volilni enoti VII — delovna skupnost skupnih služb — od 255 vpisanih volilcev je volilo 210 volilcev, ali 82,3 %
- v volilni enoti VIII — TOZD TCT — od 73 vpisanih volilcev je volilo 60 volilcev, ali 82,2 %

REZULTATI VOLITEV SO NASLEDNJI

A) za volitve delegatov v delavski svet industrije:

I volilna enota — TOZD TELA:

1. JALEN Milena (1950), kadrovik
2. CERAR Bojan (1944), vodja proizvodnje sest. delov
3. DOMA Anton (1943), samostojni tehnolog

II volilna enota — TOZD SVN:

1. BITENC Zvone (1934), vodja mont. naprav
2. GIANINI Janez (1934), vodja odd. priz. delov
3. JENKO Marija (1944), vodja fin. računovodstva

III volilna enota — TOZD ELA:

1. HRIBERNIK Boris (1950), organizator—pripravnik
2. KRHN Bernardka (1949), konstrukter
3. BREZOVER Vid (1947), vodja vzdrževanja

IV volilna enota — TOZD Napajanja:

1. AVBAR Avgustin (1951), vodja arhiva
2. KAMENŠEK Marija (1929), delavka
3. SULEJMANOVIČ Arif (1944), vodja plan.—analit. odd.

V volilna enota — TOZD Orodja:

1. BAČAC Mirko (1950), konstrukter
2. BEDNAR Boris (1937), tehnolog
3. PIRNAT Miha (1931), vodja kontrole

VI volilna enota — TOZD Inženiring:

1. PETKOVŠEK Mimi (1935), likvidator
2. VRŠNAK Franc (1950), analitik—planer
3. BEZEK Viktor (1934), vodja biroja

VII volilna enota — Skupne službe:

1. ŠINKOVEC Janez (1949), razvijalec
2. ŠKRIBINC Jaka (1934), strokovni sodelavec
3. PEČNIK Breda (1951), organizator

VIII volilna enota — TOZD TCT

1. JENKO Milan (1947), razvijalec
2. GRGIN Bosko (1948), razvijalec—pripravnik
3. BOŠTJANČIČ Milena (1939), referent za prevzem

B) za volitve delegatov v odbor za samoupravni nadzor:

I volilna enota — TOZD TELA:

za člana

1. VODNIK Marjan (1938), kontrolor

za namestnika

1. GRČAR Janez (1943), tehnolog—projek. tant)

II volilna enota — TOZD SVN:

1. MOČILNIKAR Franc (1930), vodja odd. nap. v prometu

za namestnika

1. PONIKVAR Marjan (1929), delovodja pločev.

III volilna enota — TOZD ELA:

za člana

1. VRČEK Kristina (1953), tajnica

za namestnika

1. BUČAR Igor (1948), vodja splošne dejavnosti

IV volilna enota — TOZD Napajanja:

za člana

1. MACANOVIČ Dimitrije (1934), razvijalec

za namestnika

1. KOŠMERLJ Alojz (1937), vodja kleparne

V volilna enota — TOZD Orodja:

za člana

1. RADMAN Janez (1936), delov. roč. del.

za namestnika

1. TOMŠIČ Andrej (1936), delov. brusilnice

VI volilna enota — TOZD Inženiring:

za člana

1. ŠUC Stojan (1948), vodja delavnice

za namestnika

1. REPE Bogdan (1946), vodjaprojekt. TK naprav

VII volilna enota — Skupne službe:

za člana

1. GALE Janez (1945), samostojni projektant

za namestnika

1. VALIČ Jožica (1942), tajnica

VIII volilna enota — TOZD PCT:

za člana

1. MILJKOVIČ Milorad (1950), RTV—TT mehanik

za namestnika 1. BURJAK Janez (1955), delavec montažni.

TOZD TV PRŽAN

Poglabljanje in širjenje proizvodnje

Bistvo srednjeročnega načrta v TOZD TV Pržan je v poglabljanju sedanjega proizvodnega programa in dvigu proizvodnje s pomočjo nove strojne opreme, novih tehnoloških postopkov in inovacijsko dejavnostjo – polavtomatizacijo in avtomatizacijo, kjer je to možno. Druga važna točka srednjeročnega obdobja pa je intenzivna skrb za še boljšo kadrovsko strukturo.

Že prvo leto srednjeročnega obdobja, ki je na Pržanu potekalo v znamenju sanacije, so se temeljito vključili na vseh področjih v srednjeročni program Iskre, Široke potrošnje in s tem v program TOZD. Vse dejavnosti bodo ostale v bistvu iste tudi v letih 76-80, kot doslej:

Elektronika, to se pravi TV sprejemniki, črno-beli in barvni ter polprofesionalna televizija zaprtega kroga. Druga dejavnost je elektromehnika, oz. proizvodnja brivnikov, za katero načrtujejo osvajanje, proizvodno poglabitev in razširitev kooperacijskih poslov z Braunom. Tretja dejavnost pa je proizvodnja gramofonov z ostalo akustiko.

Vse te dejavnosti so vsklajene z zastavljenimi cilji Iskre v srednjeročnem obdobju. Bistveno novo je morda to, da je dan velik poudarek visoki kakovosti in tehnični dovršenosti.

To je za laika sicer malo, pred delovni kolektiv TOZD TV Pržan pa postavlja velike in zahtevne naloge, tako po strokovni kot proizvodni plati.

V večini bodo barvni televizorji in na Pržanu menijo, da je bila ta dejavnost v ZP preskromno načrtovana, kar se je že lani in letos pokazalo na trgu. Povpraševanje je mnogo večje od načrtovane proizvodnje.

Zato bodo v programu najbrž potrebne korekture, škoda bi bilo, da TOZD ne bi imela prostih rok na konjunktornem področju, ki ji obeta poslovni uspeh.

Kadrovska politika v tem obdobju zasleduje cilj, da bi se število zaposlenih bistveno ne dvignilo, pač pa naj bi se dvigala kvaliteta zaposlenih. Intenzivno bodo zaposlovali strokovnjake vseh profilov. Tako upajo doseči tudi povečano proizvodnjo, saj strokovna raven jamči nove uspešnejše metode tudi v proizvodnji, zlasti z avtomatizacijo in polavtomatizacijo.

Načrti mladih

Zveza socialistične mladine v skupnih službah je imela te dni letno konferenco, na kateri so pregledali delo v lanskem letu, izvolili novo vodstvo in naredili akcijski načrt za letošnje leto. Razprava je bila živahna, vanjo so posegali tudi zastopniki drugih družbenopolitičnih organizacij in spodbudili mlade k živahnejšemu delu.

Letno poročilo je podal prejšnji predsednik Lovro Godec. Povedal je, da so lani sodelovali v mladinski delovni brigadi na Dugem otoku, sodelovali s Koordinacijskim svetom ZSMS v Iskri in aktivno posegali v vsa dogajanja na družbenopolitičnem področju. Tudi športniki so se v okviru sindikata udeležili vseh tekmovanj v Iskri in tudi drugih.

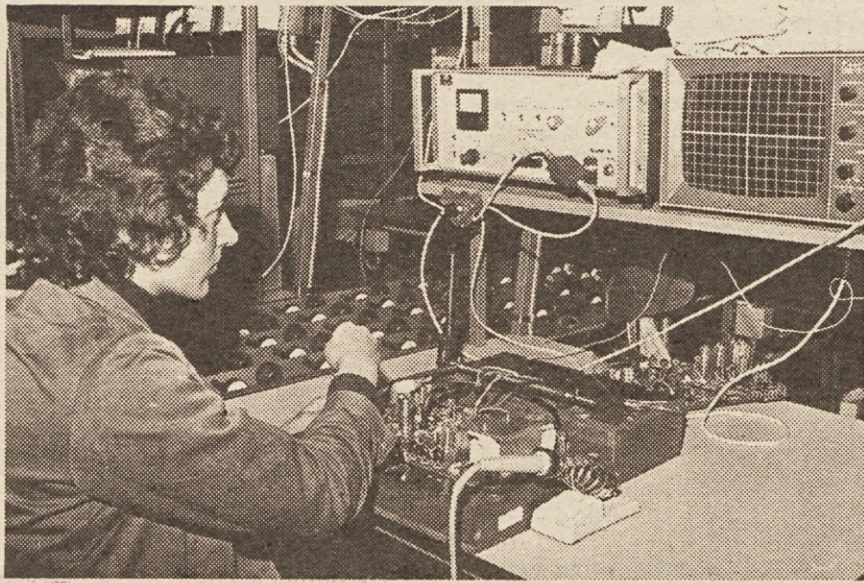
V akcijski program za letos so sprejeli vrsto sklepov za delo, ki naj bi bilo še živahnejše kot lani. Udeležili se bodo dela v MDB, tesno sodelovali z družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi v Široki potroš-

nabava, tehnologiji, proizvodnja in seveda vsa služba kontrole kvalitete. Sicer pa so na tem področju že mnogo dosegli, saj dajejo za svoje brivnike triletno garancijo, kar dokazuje, da se na svojo kakovost res zanešajo.

Tesno sodelujejo tudi z Inštitutom za metrologijo in produktivnost. Tako imajo v vsej serijski proizvodnji že uveden Work factor, kar zelo pozitivno vpliva na dvig proizvodnje in na nagrajevanje pri delu.

V programu imajo tudi novo analizo vrednosti, kar naj bi pripomoglo tudi k boljšemu in kvalitetnejšemu delu.

F. Kotar

Nada Srdič uglašuje televizor na Pržanu.

Obiskovalci in gostitelji pred jamarskim domom.

»Prodajniki« obiskali Sežano

Večkrat se zgodi, da človek odlaša najbližjo stvar tako dolgo, da je prepozno. Prodajnikom v Široki potrošnji se prav to ni zgodilo, so se pa dolgo pripravljali na obisk tovarne Radijskih sprejemnikov v Sežani, ki jih prodajajo poleg ostalih izdelkov te tovarne.

Prejšnji petek pa so se le srečali proizvajalci iz TOZD in iz prodajnih

nji in Iskri, vključili se bodo v mednarodno mladinsko gibanje in zlasti navezali stike s koroškimi mladinci, največji poudarek pa bo letos na političnem izobraževanju. Udeležili se bodo več predavanj s tega področja doma in v brigadi.

Sklenili so tudi, da bodo poiskali telovadnico, ki bo vsem članom kolektiva na razpolago eno popoldne v tednu za rekreacijo in organizirano pripravo na tekmovanje.

Ob koncu so izvolili novo predsednico Boženko Juterškovo, ki bo vodila delo v naslednjem mandatskem obdobju.

KF

Iskra – industrija za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko
Kranj
Montažno servisna organizacija Ljubljana, Medvedova 28

objavlja prosto delovno mesto

KNJIGOVODJA GLAVNE KNJIGE

za čas nadomeščanja delavke na porodniškem dopustu

Pogoji:

Srednja strokovna izobrazba z najmanj 2-letno prakso na področju kontiranja in knjiženja; prednost pri izboru bodo imeli kandidati – (ke) z dokončano 4-letno srednjo šolo ekonomske ali administrativne smeri.

Kandidat lahko nastopi delo takoj, ali po dogovoru.

Osební dohodek je od 5.000 do 5.500 din.

Možnost za sprejem imajo tudi tisti upokojeanci – (ke), ki se po zakonskih določilih lahko redno zaposlijo, in to v primeru, če ne bo drugih kandidatov.

Prijave z dokazili o izobrazbi sprejema kadrovska služba, Iskra Montažno servisna organizacija Ljubljana, Medvedova 28, v roku 10 dni po objavi.

Zaslužena priznanja

V petek zvečer so bili v Hotelu v Lipici zbrani vodje servisov in referenti oddelkov, ki vršijo posege pri popravilih izdelkov široke potrošnje, iz vse Jugoslavije. Po končani konferenci so se zbrali na slovesno zaključno večerjo. Veliko presenečenje je bila razdelitev priznanj in praktičnih nagrad dolgoletnim sodelavcem na področju servisne dejavnosti. Priznanja je podelil direktor TOZD Sprejemniki Stanislav Pavlin.

V uvodnem nagovoru je direktor Stanislav Pavlin poudaril, kako pomembno funkcijo reprezentiranja Združenega podjetja Iskra predstavljajo naši serviserji po vsej Jugoslaviji. Priznal jim je, da so v svojih prizadevanjih pogostokrat osamljeni, saj je proizvajalec oddaljen, kolektivi v delavnicah so majhni in vsa teža kvalitete ali bolje, kadar se pokaže nekvaliteta – leži na ramah teh mož.

„Zato je prav, da te naše „konzule“ spremljamo s svojo skrbjo in vso tehnično pomočjo, kolikor je potrebno in smo jo zmožni nuditi. Včasih nam to ni uspelo, zato je vsa teža teh napak ostala na izvajalcih – serviserjih.“

Nocojšnji večer se bomo skušali vsaj simbolično oddolžiti za zvesto sodelovanje delavcev, ki delajo na tem področju že petnajst ali dvajset let. Ta priznanja naj bodo zahvala in vzpodbuda pri njihovem odgovornem delu.“

Priznanja so prejeli: Vlado Tarandek za dvajset let; Zorko Bater in Milan Pantelić za petnajst let.

Ob tej priložnosti smo imenovanim zastavili vprašanja, na katera so kratko odgovorili naslednje:

VLADO TARANDEK, poslovodja Iskrinega servisa v Zagrebu: „Presenečen sem, ker sem prejel priznanje. V Iskri, ki mi mnogo pomeni, sem zaposlen že dvajset let in doslej se še nihče ni spomnil na moje delovne jubileje. Tudi praktičnega darila – radioaparata Planica sem zelo vesel, saj tu ne gre za vrednost, ampak predvsem za lepo gesto naše matične tovarne.“

O servisni dejavnosti, oz. njenih težavah naj vam povem misel, ki sem jo pred kratkim nekje prebral: „Lep vrč je vedno v nevarnosti, da pade na

kamen, če ga ima kdo v roki. Če pa vrč stoji na trdih tleh, je vedno v nevarnosti, da pade nanj kamen. Kakorkoli: vedno je slabo za vrč.“ Tako nekako je s servisi.“

ZORKO BATER – poslovodja servisa v Beogradu: „Petnajst let sem v Iskri in prvič se je nekdo spomnil, da daleč na jugu nekdo z njim sodeluje in dela zanj. Hvaležen sem tovarni v Sežani za to presenečenje, saj je to prvo priznanje za moje dolgoletno delo v Iskri, katero imam kljub vsemu zelo rad.“

MILAN PANTELIĆ, vodja servisa na Rijeki: „Gotovo sem zelo vesel priznanja in presenečen nad lepo nagrado. Z eno besedo: srečen sem. O mojem delu pa tole: delo je prilično težko, zlasti leta nazaj smo mnogo improvizirali. Z leti pa se je veliko stvari dobro uredilo in imamo res kaj „vzeti v roke“, tako je vse bolj preskrbljeno s servisnimi deli, z orodjem ter delovnimi pripomočki.“ F. Y.

viti večjo, ali manjšo mero zanesljivih možnosti na tržiščih.

Po kosilu so obiskovalci odšli k jami Vilenici, kjer jih je počakal predsednik jamarskega društva Gustinčič in navdušen jamar – Može, oba Iskraša. Nažgali so karbidovke, ki so za vsak primer potrebne kljub električni razsvetljavi.

Spustili smo se v Vilenico, čudovit podzemni kraški svet. Jame vam ne bom opisoval, saj je to treba videti in doživeti. Najlepše od vsega pa je mir, majhna skupina mirno ogleduje čarobni svet podzemlja, nikjer ni komercialne mrzlice, ki jo doživijo v Postojni. Čas se imače ustaviti in pogledati od bliže, kar ti je ravno padlo v oči. Naša majhna skupina se je raztegnila v dolgo, večkrat pretrgano kačo.

Po ogledu so nas povabili v Jamarski dom. Tipična kraška hiša z ognjiščem je to. Postregli so, kot se Kraševcem spodobi s kruhom, pršutom in teranom. Skupina moških je posedla okrog ognjišča in flaše. Pesem je kar sama privrela iz grl. Prodajniki in gostitelji so na lastno začudenje ugotovili, da se dobro ujamejo ne le pri poslih, ampak tudi pri petju!

Že v trdi temi smo odšli. Za nami so ostale kraške gmajne, z brinjem in skrivnostnimi bori. Za nami so ostali prijatelji in sodelavci – trdi kot kraški kamen in dobri kot teran, ki ga rodi kamenita zemlja.

FY

ISKRA

Številka 13 – 26. marec 1977

5

Ugodni proizvodni rezultati

Z doseženimi rezultati proizvodnje v februarju smo v naši delovni organizaciji zelo zadovoljni. Planirane proizvodne obveznosti smo presegli za 19 %.

Največji izpad proizvodnje (77,4 %) je nastal v TOZD Merilne naprave. Vzroki za to so v pomanjkanju proizvodnih zmogljivosti in neprevzetih aparatov. Proizvodnega načrta niso izpolnile tudi naslednje temeljne organizacije TEN, Elektronika in MSO.

Vse ostale TOZD so presegle svoje planske obveznosti in skupaj s kooperacijsko proizvodnjo metaconite pripomogle k tako dobri februarjski realizaciji.

Izpolnitev plana eksterne proizvodnje

TOZD	Izvršena eksterna proizvodnja v %
ATC	
— domača	102,9
— koop.	—
— skupaj	163,8
TEA	111,5
TEL	108,4
TEN	58,9
ELEKTRONIKA	75,7
ELEKTROOPTIKA	133,8
MSO	92,1
IPT	151,5
ŠTEVCI	98,4
MECHANIZMI	
— domača	124,8
— koop.	33,3
— skupaj	108,9
INSTRUMENTI	
— domača	70,5
— koop.	2402,7
— skupaj	106,1
STIKALA	
— domača	90,6
— koop.	133,2
— skupaj	104,1
VEGA	
— domača	82,4
— koop.	234,8
— skupaj	100,2
ERO	
— domača	125,2
— koop.	135,7
— skupaj	127,5
MERILNE NAPRAVE	22,6
SP	191,1
SKUPAJ	119,0
— domača	100,1
— koop.	413,9

TOVARNA TEN

Imeli so vrsto proizvodnih problemov. Telefonija je izpadla zaradi pomanjkanja materiala in domačih polizdelkov. Pojavljali so se tudi drugi tehnični problemi. Zato je TEN ostala pod mesečnim planom za 41,1 %. Izpade so delno pokrili z večjo proizvodnjo usmerjenih zvez.

TOVARNA ATC

Proizvodni plan je ATC izpolnila s 102,9 %, skupaj s kooperacijsko proizvodnjo pa s 163,8 %. Tovarna je v februarju dokončala precej crossbar stoja in enot, v katere so vgradili nekatere elemente, ki so jih sestavljali v Tolminu.

Dokončali so tudi kooperacijsko proizvodnjo iz preteklega leta. Zato je tudi proizvodni uspeh tako dober. Prisotni so še problemi na liniji relejnih stoja in enot, na liniji stikalne matrike so delni zastoji zaradi pomanjkanja konektorjev iz Elmosa. Linija elektronskih enot potrebuje transformatorje iz TOZD TEA. Proizvodnja na liniji elektronskih stoja, TV in reed kontaktika pa poteka normalno.

IZPOLNITEV PLANA PO ASORTIMANU

S februarjsko realizacijo proizvodnje se je tudi izpolnitev plana po asortimanu izboljšala za 10,1 %. Slabo izpolnitev asortimana beležimo v Merilnih napravah (31,7 %) in v TOZD TEL (59 %). Ostale temeljne organizacije svoje naloge po planu dobro izpolnjujejo.

Povečanje proizvodnje v februarju je precejšnje, vendar pričakujemo, da bo v prihodnjih mesecih postopno padalo, ker se bo domača proizvodnja povečevala. V letošnjem letu so se pričeli pojavljati problemi z dobavo domačih materialov. To pa vpliva predvsem na telefonijo. Pojavljajo se zastoji, ki bodo negativno vplivali na realizacijo proizvodnje in kvaliteto izdelkov v prihodnjih nekaj mesecih. Vsi se bomo morali potruditi, da bomo kljub temu ostali uspešni tako na domačem trgu kot tudi v tujini.

A. Boc

KOMUNISTI O POSLOVANJU

Svet organizacije ZK Iskra-Elektromehanika je 10. marca, na skupni seji s sekretariatom sindikalne konference in gospodarsko komisijo pri sindikalni konferenci DO, obravnaval zaključni račun DO in TOZD.

Svet ZK je sprejel naslednje sklepe: — Temeljne organizacije z negativnim rezultatom morajo do 15. aprila izdelati sanacijske programe s konkretnimi nalogami in rešitvami. Programe naj ocenijo odbori delavske kontrole v temeljnih organizacijah in osnovne organizacije ZK, sprejmejo naj jih samoupravni organi TOZD.

— Vodstvo delovne organizacije mora izdelati predlog konkretnih nalog za izboljšanje gospodarjenja v letošnjem letu. Druženopolitične organizacije bodo spremljale tekoče izvajanje stabilizacijskih ukrepov in ocenjevale dosežene rezultate.

— Potrebno je izdelati analizo o stanju zaloga v vseh skladiščih. Nastale zaloge naj bi v povprečju zmanjšali za 50 %.

— Zaposlovanje naj ostane na stopnji preteklega leta. Potrebe po delovni sili naj se rešujejo z obstoječimi kadri. Režijsko delo in delovna mesta je treba analizirati v smislu optimalne delitve dejavnosti na nivoju DS skupnih služb in TOZD.

— Izpeljati je treba sistem izračunavanja lastne cene za posamezne izdelke in serije. Lastne cene pa primerjati s predkalkulativnimi in tržnimi cenami. Na osnovi dobljenih ocen je potrebno ukrepati za doseganje ustrezne akumulativnosti.

— Visoka povečanja posameznih stroškov je treba analizirati v TOZD in DO. Treba je preprečevati nadaljnji porast stroškov.

— Potrebno je urediti ustrezne prodajne pogoje za elektronsko telefonijo.

— V bodoče naj bodo vsi sestanki DPO, samoupravnih organov, društev, klubov itd. izven rednega delovnega časa.

A. B.

Iskra, hvala ti!

Čprav je že skoraj dve leti, odkar sem zaradi bolezni odsotna od dela, ugotavljam, da ni vedno tako kot pravijo, da je človek vreden samo takrat, kadar je zdrav, oz. ko je sposoben za delo, če pa si bolan, te hitro pozabijo. Kljub moji dolgotrajni bolezni čutim, da sem še vedno delček Iskre, saj Iskra ni pozabila name.

Dolžnost mi je, da se zahvalim vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da bo moje počutje lažje in bom lažje prenašala svojo bolezen. Zahvala gre predvsem za izredno razumevanje: oddelku za družbene zadeve, odboru za družbeni standard, sindikatu, samoupravnim organom in pa seveda nekaterim posameznikom, ki pa jih ne bom imenovala, ker smatram, da so vsi del Iskre Elektromehanike v Kranju, kateri so mi omogočili zamenjavo stanovanja, v katerem danes živim. Dobila sem novo stanovanje, ki mi daje upanje, da tudi jaz lahko zrem v boljši jutri.

Dana mi je tudi možnost, da se zahvalim vsem sodelavcem TOZD Stikala, še posebej pa sodelavkam in sodelavcem kontrole TOZD Stikala, saj mi s stalnimi obiski doma in v bolnici ne dovolijo misliti, da nisem več del njih, temveč nasprotno, cenijo me še vedno kot sodelavko, predvsem pa kot človeka, kljub moji bolezni.

Kristina Kovačič
TOZD Stikala

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD ERO in sindikalni organizaciji Elektromehanika Kranj za lepa in praktična darila, dobre želje, cvetje ter finančno pomoč. Obenem želim sodelavcem kot tudi celotnemu kolektivu še veliko delovnih uspehov.

Jelka Kolman

Važnejši sklepi 7. in 8. zasedanja DS

Delavski svet delovne organizacije je obravnaval poročilo centralne inventurne komisije o popisu premoženja in ga potrdil.

Delegati so obravnavali in sprejeli tudi poročilo o poslovanju delovne organizacije v letu 1976. Iz poročila je razvidno, da je celotna delovna organizacija Iskra-Elektromehanika v preteklem letu dosegla 65.320.000 din ostanka dohodka, 19 temeljnih organizacij je doseglo 136.225.000 din ostanka dohodka, TOZD ATC pa ima 70.905.000 din izgube. Ta izguba se krije iz dohodka temeljnih organizacij v znesku 62.243.000 din in iz rezervnega sklada 8.662.000 dinarjev.

Da bi zagotovili boljše poslovne rezultate v letošnjem letu, je delavski svet sklenil, naj se do 15. aprila izdelajo stabilizacijski ukrepi.

Delavski svet je obravnaval in potrdil poročila o poslovanju zunanjih firm IRET, PERLES in ISKRA EMEC v letu 1976.

Na osnovi sklepov delavskih svetov TOZD je DS sprejel ugotovitveni sklep, iz katerega izhaja možnost za konstituiranje nove TOZD, Tovarne računalniških sistemov.

Temeljne organizacije sprejemajo odgovornost za novo temeljno organizacijo, ki pristopa k samoupravnemu sporazumu o združitvi v DO Iskra-Elektromehanika, in to tako, kot imajo medsebojno odgovornost dogovorjeno v samoupravnem sporazumu o združevanju v DO, z izjemo

TOZD ERO, Instrumenti, Stikala in Merilne naprave. TOZD ERO sprejme solidarno odgovornost do 10.000 din, TOZD Instrumenti do 100.000 din. Temeljni organizaciji Stikala in Merilne naprave sprejemata neomejeno solidarno odgovornost za dobo enega leta, potem bosta o tem ponovno odločali.

Izvede se konstituiranje TOZD Računalništva. V primeru zavrnitve vpisa, se bo na zborih delavcev ponovno odločalo za spremembo sporazuma.

TOZD Računalništvo se dajejo pooblastila v okviru predmeta poslovanja, s čimer ima tudi možnost prehoda delavcev iz Iskra-Commerce v Ljubljani. Za ostale zadeve, o nakupu licence ipd. pa bo potrebno ponovno sklepanje.

DS ni sprejel predloga aktiva invalidov Iskre-Elektromehanika, da bi se dodatni dopust za invalide prispeval k številu obratovalnih dni dopusta. V skladu z zakonom se mora dopust seštevati tako, da se proste sobote vstavejo v dopust vsem delavcem. Zato se dodatni dopust ne more prispevati k obratovalnim dnevom dopusta.

Delegacija TOZD TEA je dala pobudo za izboljšanje delovne discipline. Delavci iz drugih temeljnih organizacij zaradi prežgodnjega odhajanja z dela, slabo vplivajo na disciplino v TEA, ki je v zadnjem času poostрила te ukrepe.

A. B.

TOZD STIKALA

Skupna prizadevanja — pogoj za uspeh

O tribuni za boljšo organizacijo in povezovanje v produkcijskem procesu stikalne tehnike, ki je bila v Kranju v začetku februarja, smo že poročali. Tokrat objavljamo še zaključke sprejete na omenjeni tribuni.

Rezultati prodaje izdelkov temeljne organizacije Stikala za leto 1976 so bili ugodni. Tudi letos pričakujejo povečano prodajo, saj so razmere na trgu ugodnejše. Upoštevati pa bo treba konkurenco in vso pozornost posvečati kvaliteti proizvodov stikalne tehnike. Večjo skrb bo treba posvetiti tudi pravočasnim dobavnim rokom.

V preteklem letu so imeli v Stikalih precej velike zaloge. Izkušnje so pokazale, da je mnogokrat težko zagotoviti denarna sredstva za pravočasen nakup določenih materialov. Zato morajo nekatere materiale dobavljati z večjimi zalogami. V bodoče se bo treba čimbolj približati postavljenim normativom zaloga. Vodstvo in vse odgovorne službe morajo bolj skrbeti za racionalnejšo nabavo materiala. Komercialna služba pa mora v sodelovanju z vodstvom tozda poskrbeti za zmanjšanje zaloga gotovih izdelkov oziroma za večjo prodajo.

Da bi to dosegli, je potrebno proizvodni proces in dejavnost strokovnih služb usposobiti za čimhitrejšo prilaganje tržnim zahtevam.

Alojz Boc

DOPIŠUJTE V ISKRO

Kam letos na dopust

Da bi povečali možnosti letovanja v času glavne sezone, smo vam pripravili — z Generalturistom — naslednje aranžmaje:

cene penzionov VII, VIII

Otok KRK	
hotel Malin — Malinska	190,00 din/osebo
bungalovi — Malinska	190,00 din/osebo
hoteli Beli Kamik — Njivice	185,00 din/osebo

LOVIŠTE — Otok Pelješac penzion Bilčić	A 160,00 din/osebo B 150,00 din/osebo
--	--

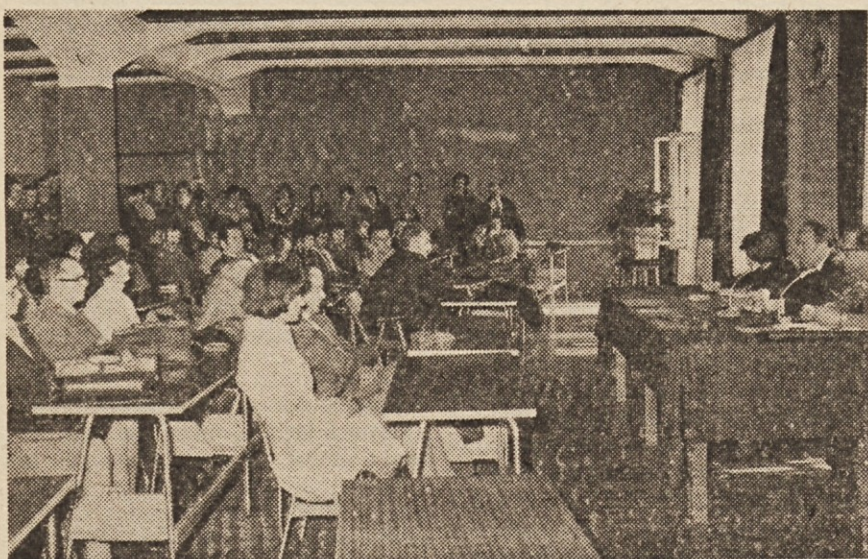
OHRID — 7-dnevni aranžma	
Hotel DRIM — Struga	z avionskim prevozom 2.940,00 din/osebo
DUBROVNIK — 7-dnevni aranžma	
hoteli Plat, Mlini, Tamaris	z avionskim prevozom 2.690,00 din/osebo
hotel Plakir — Babin kuk	z avionskim prevozom 3.190,00 din/osebo

Za dopust v Ohridu in Dubrovniku se lahko odločite tudi z lastnim prevozom. V prihodnji številki glasila Iskra bomo objavili tudi možnosti letovanja na otoku Hvaru.

V primeru zadostnega števila prijav, bomo cene gornjim aranžmajem lahko znižali.

Podrobne informacije dobite na upravi Počitniške skupnosti Iskra. Prijavo pošljite na priloženem obrazcu.

Prosim, izrežite si prijavnico danes, ko se boste odločili za dopust ali katerikoli izlet, ki ga bomo v prihodnjih številkah objavili, pa boste samo izpolnili prijavnico in nam jo poslali.

V preteklem tednu so bili v vsej delovni organizaciji zbori delavcev, na katerih so razpravljali o poslovanju v l. 1976, o samoupravnih sporazumih o združevanju v DO in o delitvi OD ter o referendumu o izgradnji rekreacijskega centra v Pineti.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža, očeta, sina, brata in strica

FRANCA ZALAZNIKA

se najlepše zahvaljujemo bivšim sodelavcem bakelita in sindikalni organizaciji Iskra-Elektromehanika za podarjeno cvetje in za spremstvo na njegovi poslednji poti

žena Manca, sinova Marjan in Štefan z družinama ter ostalo sorodstvo

Novice od tu in tam

● V „Iskra“—EMO je zaposlenih 3.698 delavcev, od tega jih 40 % nima dokončane osemletke. V tovarni organizirajo tečaje za pridobivanje interne kvalifikacije, pri- zadevajo pa si tudi, da bi čimveč zaposlenih končalo osnovno šolo. Trenutno se je vpisalo v 5., 6., 7. in 8. razred 111 delavcev, povečini iz proizvodnje.

● V Budimpešti je priredila zvezna gospodarska zbornica od 21. do 25. marca gospo- darsko manifestacijo z nazivom „Dnevi jugoslovanske tehnike v Madžarski“. To je že druga takšna prireditve, prek katere so se madžarski strokovnjaki seznanili z novost- mi našega tehničnega napredka. V okviru prireditve je bilo tudi 27 predavanj s področja strojegradnje, elektronike, poljedelstva, prometa, gradbeništva, neželeznega kovinarstva in turizma.

● Glavni jugoslovanski proizvajalec aluminija in aluminijevih polizdelkov „Boris Ki- drič“ iz Šibenika je lani dosegel dva rekorda: doslej največjo letno proizvodnjo in največjo izgubo. Kolektiv s 3.800 delavci je ustvaril lani proizvodnjo v vrednosti 3,5 milijarde dinarjev in čisto izgubo 135 milijonov dinarjev. Vzrok: domača glinica kot surovina za pridobivanje aluminija je danes pri nas za 23,7 % dražja kot na zahodnih tržiščih, primarni aluminij pa je na jugoslovanskem tržišču za 19,5 % cenejši od enakega v tujini.

● Zanimiva je analiza slovenskega republiškega komiteja za tržišče in cene glede gibanja cen v zadnjem srednjeročnem obdobju od 1971. do vključno 1975. leta. Prva ugotovitev analize je, da je letna stopnja rasti cen v omenjenem petletnem obdobju dosegla rast 20,1 %. Torej je bila rast kljub vsem naporom za zaviranje cen kar za štirikrat večja od predvidene. Hitro zviševanje cen je značilno za vsa področja gospodar- stva, kljub temu, da so razlike ponekod kar precejšnje. Tako so se npr. pri električni energiji cene vsako leto zvišale povprečno za 33,8 %, v elektroindustriji pa 7,3 %. Sploh so v slovenski industriji mnogo hitreje naraščale cene proizvodov bazične industrije, medtem ko je bilo gibanje cen v predelovalni industriji počasnejše. Cene na drobno so naraščale vsako leto povprečno za 21,6 %, življenjski stroški pa za 20,4 %. Primerjava srednjeročnih obdobj 1966—1971 in 1971—1975 kaže, da je industrija v prvem obdobju povečevala letno proizvodnjo za 7,2 %, v drugem pa za 8 %, vendar je v prvem obdobju dosegla omenjeno rast z 1 % letnim povečevanjem zaposlenosti, v dru- gem pa s 4,4 % povečanjem. Delež produktivnosti v rasti proizvodnje je bil v prvem obdobju 86 %, v drugem pa samo 47 % (rast produktivnosti je upadla od 6,32 % na 3,8 %). vzlic temu, da so se cene proizvajalcev od leta 1971 do leta 1975 vsako leto povečale za približno 20 %, v letih 1966 do 1971 pa za 6 %, je razmerje rasti realnih osebnih dohodkov 5,1 % proti 0,2 %.

● Zaradi velike zadolženosti kosovskega gospodarstva je Zvezni izvršni svet predlagal osnutek zakona o načinu zagotovitve, obsegu in namenih dodatnih obratnih sred- stev za kreditiranje gospodarstva na področju SAP Kosovo. V tem osnutku je Zvezni izvršni svet predlagal, naj se za kosovsko gospodarstvo zagotavlja od začetka 1977. leta do leta 1980 po 400 milijonov dinarjev dodatnih sredstev vsako leto, oziroma skupaj 1.600 milijonov — skupaj z že danimi sredstvi v letu 1976. 1.800 milijonov dinarjev . Ta sredstva naj bi Kosovu podelili brez obveznosti povračila. Predlog je podprlo šest delegacij, medtem ko sta delegaciji Slovenije in Hrvaške sodili, da je treba sredstva podeliti v obliki kredita s povračilnim rokom 25 let in 2 % obrestno mero. Delegati odbora za kreditno-monetarni sistem sveta republik in pokrajin ob koncu niso dosegli soglasja o tem načrtu zakona, zato so ga vrnili predsedniku sveta v ponovni postopek.

● Na podlagi zaključnih računov za lansko leto so sedaj že izračunali prve podatke o poslovanju slovenskega gospodarstva. Tako je lani 3.423 organizacij združenega dela doseglo za 341 milijard dinarjev celotnega dohodka, kar je za 15 % več, kot so ga dosegle leto dni prej. Za primerjavo omenimo podatek, da se je leta 1975 celotni do- hodek slovenskega gospodarstva povečal za 25 %, leta 1974 pa celo za 48 %. Skupne izgube slovenskega gospodarstva so znašale po teh začasnih podatkih 1,20 milijard dinarjev, kar je za 92 % več, kot leta 1975. Izgubo je imelo v Sloveniji 294 delovnih organizacij. Od skupnega zneska je bilo te izgube v industriji za 587,7 milijonov dinarjev, v trgovini za 27,6, v kmetijstvu za 26,4, v prometu za 20,8, v gradbeništvu za 13,3, v obrti za 9,9 in v stanovanjsko-komunalni dejavnosti za 0,5 milijona dinarjev.

● Lestvica sedemnajstih slovenskih delovnih organizacij z najvišjo lansko nepokrito izgubo je naslednja: Rudnik živega srebra, Idrija, EMO—Celje, Steklarna, „Hrast- nik“, „Cimos“, Koper, „Tovarna titanovega dioksida, Celje, „Mehanotehnika“, Izola, „Volna“, Laško, „Alpos“, Šentjur, „Novoteks“, „Iskrina“ tozda v Žužemberku in Novem mestu, KIK, Pomurka, „Energoinvest—Varnost,“ Zagorje, „Tovarna usnja, Kamnik, „Delamaris,“ Izola, „Alpetour,“ Škofja Loka, „Lesna,“ Slovenj Gradec in „Viator“, Ljubljana.

● V sporu med „Gospodarskim razstaviščem“ in „Beogradskim sajmom“ piše ljub- ljanski „Gospodarski vestnik“, da se predsednik gospodarske zbornice Jugoslavije Ilija Vakić strinja, da ni mogoče odobravati organiziranja takih sejemskih prireditev, ki pomenijo podvajanje, obenem pa kršijo sprejete sporazume in rušijo dobre poslovne običaje ter enotnost jugoslovanskega tržišča. Tudi glede stališča Gospodarske zbornice Slovenije, da sejemska politika in programiranje sejmov ter podpisovanje ustreznih sporazumov niso le stvar poslovnih organov sejemskih organizacij, temveč tudi zbor- nic, oziroma ustreznih družbenih organov pri njih, zvezni predsednik Vakić meni, da je treba dati pobudo, naj zbornice in sejemske organizacije programirajo prireditve enot- no. Na tem področju naj bi izvedli red na podlagi družbenega dogovora. Predsednik Gospodarske zbornice Jugoslavije se je zavzel, da se takoj skliče sestanek v zvezni zbornici med predstavniki republiških zbornic Slovenije in Srbije, zbornice mesta Beo- grad ter direktorjev ljubljanskega „Gospodarskega razstavišča“ in „Beogradskega saj- ma“, ki naj bi uredili spomo zadevo.

● Skupščina skupnosti jugoslovanskih PTT je na 45. zasedanju v Beogradu analizirala gospodarski položaj organizacij združenega dela in ugotovila, da so izgube v poštni dejavnosti, v kateri dela 35 tisoč delavcev, dosegle lani vrednost 700 milijonov dinarjev. Zato zahteva, da se poštne storitve povečajo na ekonomsko raven. Cene za običajna pisma naj bi se povečale od sedanjih 1,5 dinarja na 2,5 dinarja, dopisnice od sedanjega dinarja na dva dinarja in v skladu s cenami teh osnovnih poštinih storitev uskladile cene tudi drugih vrst storitev v poštnem prometu.

● Izvršni svet skupščine mesta Beograda je odobril „Distribuciji električne energije“ uvoz MTK naprav (mrežno-tonske krmilje), ki nadomestujejo dosedanje stikalne ure. Beogradska „Distribucija“ je že postavila na svojem teritoriju osem oddajnih postaj, s čemer pokriva 90 % občinskega teritorija, pripravljajo pa še tri postaje. Do sedaj so zamenjali 7 tisoč stikalnih ur, do konca 1978. leta pa jih bodo še preostalih 28 tisoč. Distribucija je že kupila v tujini 35 tisoč MTK aparatov.

● Na 15. zimskošportnih igrah „Iskre“ v Kranjski gori so organizatorji postavili tudi ozvočenje, ki pa je imelo dokaj šibko moč. Ozvočenja na drugih podobnih tekmo- vanjih so bila precej bolj močna. Kovačeva kobila je vedno bosa, kajti ozvočenje je bilo „Iskrino“ — poroča ljubljanski „Dnevnik“.

● „Novi list“ iz Reke kritizira postopke dodeljevanja lokalov. Marsikje birokrati raje odobrijo odprte nove gostilne, kakor pa da bi dali prostore na voljo raznim servi- som, ki jih po vsej državi tako primanjkuje.

● V Nemški demokratični republiki v Lipskem so slovesno odprli mednarodni spo- mladanski velesajem, na katerem sodeluje 9 tisoč razstavljalcev iz več kot 60 dežel. Jugoslavijo zastopa 120 proizvajalcev, med njimi je tudi naša „Iskra“, ki praznuje sedaj 20-letnico izredno uspešnega poslovnotehniškega sodelovanja s podjetji iz NDR. Stojnico „Iskre“ je obiskal generalni sekretar združene socialistične partije in pred- sednik državnega sveta NDR Erich Honecker skupno s predsednikom ministrskega sveta Willjem Stophom, ministrom za zunanjo trgovino Horstom Sohlejem in predsednikom ljudske zbornice Horstom Sindermannom Visoke goste je sprejel naš generalni direktor Jože Hujs, prisostvovala pa sta še zvezni sekretar za zunanjo trgovino dr. Emil Ludviger in naš ambasador v NDR Miloš Malovski.

Zbral in uredil Marjan Kralj

Po poti prijateljstva treh dežel na Klomnock

Pred zgradbo hotela Creina se sti- skamo k zidu. Curki, ki tečejo od stre- he, se odbijajo od tal, mi pa nemo zremo v temne oblake. Kljub dilemi, avtobus pride in zapeljemo se čez Lju- belj do St. Oswalda. Dež je tu nekoli- ko ponehal, zato gremo cilju nasproti.

Prvi vzpon nas olajša za nekaj šilin- gov. Od Brunnachohe dalje pot ni težka, dež je že povsem prenehal. Ne- varnosti za vrtoglave tudi ni, saj megla in snežinke dodobra zastirajo dolino. Trmasto vztrajamo in rinemo v metež. Povsem nepričakovano se zasliši vrisk! Mar to pomeni vrh? Da, mogočen križ je pred nami. „Ja, aber das ist Mallnock“, pojasnjuje domačin.

Do našega cilja je še tričetr ure. Natovorimo nahrbtnike, smuči in hajd naprej. Greben se vse bolj zožuje, treba je previdno stopati . . . In konč- no — cilj, na pol poti. Počitek, okrepi- čilo. Čudovit razgled po okolici vliva pogum za spust tudi prvovrstnim smu- čarjem. Prvi se je spustil domačin. Po štirih metrih, ko ga iz megle ni več videti, mu sledimo — malo nižje že vi- jugamo v dolgih elegantnih lokih po strmem pobočju, mimo Falkerschutz postojanke, v izhodišče. Tisoč metr- ska višinska razlika ostane mimogrede nad nami. Tam gori pa je še skoraj polovico naših. Brez smuči jim je bil lažji le vzpon.

To je bila planinska tura, ki jo je izvedla PZS na 2326 m visoki Klom- nock. Planinci Iskre — Elektromeha- nike smo se ji organizirano odzvali, žal smo dobili samo 30 mest in v tem smi- slu verjetno dosegli svojstven rekord.

RN

OBVESTILA ŠTIPENDISTOM

Vse štipendiste, člane ZK, vabim na ustanovni sestanek aktiva ZK Kluba štipendistov ZP ISKRA. Sestanek bo v torek, 29. 3. 1977, ob 19. uri v prostoru KŠI na Vegovi 4 (ETŠ). Prosim, da se sestanka zanesljivo udeležite!

KŠI organizira inštrukcije za svoje člane po zelo ugodnih cenah. Zato se vsi, ki bi potrebovali inštrukcije javite na Referatu za štipendije, Prešer- nova 27. Prav tako še enkrat vabimo vse, ki bi bili pripravljene inštruirati, da se prav tako javijo na Referatu za štipendije.

Zaradi velikega števila ino- zemskih praks še enkrat vabimo vse štipendiste, da se prijavijo na Referatu za štipendije do 30. 3. 1977.

Vse štipendiste vabimo, da izdelajo osnutek plakata za Klub štipendistov. Svoje predlo- ge oddajte na Referatu za šti- pendije do 9. aprila 1977.

Predsednik KŠI:
Mirko Ivančič

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi in mnogo prerani izgubi našega dragega moža in očeta

VALTERJA KRIŽMANA

se iskreno zahvaljujemo celotnemu kolektivu ISKRE-AVTOELEKTRI- KE, sindikalni organizaciji, delavcem v nabavnem oddelku in v splošno-ka- drovskem področju za darovane vence in cvetje, za denarno pomoč, za so- čustvovanje z nami in izraze sožalja ter za spremstvo k njegovemu zadnje- mu domu

žena Hilda s hčerko Mirjam in sinom Vojkom

Počitniška skupnost Iskra
Ljubljana, Trg revolucije 3
tel.: 324-765

Delavci in upokojenci ISKRE

Objavljamo prosta delovna mesta za določen čas zaposlitve od 10. 6. do 10. 9. 1977 v počitniških domovih Iskre: Poreč, Trenta, Dugi otok
1. upravnik, organizacijske sposobnosti nabava in obračun poslovanja
2. kuharica KV, samostojna
3. Pomočnica kuharice priučene
4. Servirke priučene
5. točaji priučeni
6. Sobarice priučene
7. Blagajnike z večletno prakso
8. kvalificiranega delavca — strojno—elektro stroke za upravljanje z agregatom
9. brodarja za pomoč pri prevozih po morju
Pismene prijave sprejemamo do zasedbe in sklenitve delovne pogodbe. Za vsa delovna mesta je obvezen zdravniški pregled. Delo se vrši ne- pretrgoma za celoten čas sezone!

Uprava POČITNIŠKE SKUPNOSTI ISKRA

Izobraževanje ob delu

Center za izobraževanje odraslih pri dopisni delavski univerzi UNI- VERZUM v Ljubljani

organizira v letu 1977 naslednje izobraževanje ob delu

splošno izobraževanje ob delu

Šola za splošno izobraževanje (Osnovna šola) — 5. razred — 6., 7., 8. razred

ekonomsko-administrativno področje

Ekonomska šola
Poklicna administrativna šola
Upravno-administrativna šola

Oddelek za tehniško izobraževanje

4-letna tehniška šola za stroj.
3-letna tehniška šola za stroj.
4-letna tehniška elektro šola
3-letna tehniška elektro šola
2-letna poklicna šola za kemijske laborante
3-letna poklicna šola za kovinarje
2-letna delovodska šola za strojništvo

tečaji

Tečaj nemškega jezika
Tečaj skladiščnega poslovanja
Tečaj tehniškega risanja
Strojepisni tečaj
Tečaj poslovne korespondence
Sprejemni izpiti VPŠ
Sprejemni izpiti VŠSD
Sprejemni izpiti VŠOD

Vse podrobne informacije lahko dobite pri Dopisni delavski univerzi UNIVERZUM Ljubljana, Parmova 39 ali telefon 312-745

Prebrali smo za vas

Državna založba Slovenije je pravkar izdala zadnji dve knjigi Unescov Zgodovine človeštva in sicer drugi zvezek tretje knjige, ki govori o velikih civilizacijah srednjega veka in tretji zvezek pete knjige, ki obravnava devetnajsto stoletje. S tema dvema knjigama je zaključeno desetletno izhajanje edinstvene mednarodne znanstvene edicije v šestnajstih knjigah, ki v organizaciji in pod pokroviteljstvom UNESCO zajema 16 zvezkov velikega formata in predstavlja tudi v svetovnem merilu doslej edinstven znanstveni in knjižni podvig.

V prvi knjigi (obsega dva zvezka) sta obravnavani prazgodovina in začetki civilizacije, medtem ko druga knjiga kar v treh zvezkih zajema stari svet oziroma antiko. Tretja knjiga v dveh zvezkih je posvečena velikim civilizacijam srednjega veka, medtem ko četrta knjiga v dveh zvezkih govori o temeljih sodobnega sveta, saj obravnava obdobje renesanse, humanizma in prosvetljenstva. Peta knjiga v treh zvezkih zajema devetnajsto stoletje, medtem ko je šesta knjiga s svojimi štirimi zvezki posvečena našemu, dvajsetemu stoletju.

Tako nam torej zgodovina človeštva v 16 knjigah prikazuje razvoj človeške kulture in znanosti na vsem svetu od prazgodovine do današnjih dni. Nastala je na podlagi dolgotrajnega dela posebne komisije za zgodovino znanstvenega in kulturnega razvoja človeštva pri Unescu. Omenjena komisija je določila glavne avtorje posameznih delov in organizirala sodelovanje številnih akademij, znanstvenih ustanov in posameznih strokovnjakov po vsem svetu. Gre torej za sintezo znanstvenih prizadevanj v strokovnem merilu.

Zavoljo vsega tega je v Zgodovini človeštva obča zgodovina zajeta le v zgoščeni obliki v uvodnih poglavjih posameznih delov celote. Osnovna tema vseh knjig pa so konkretna področja človekovega življenja: od običajev, gospodarstva, prava, obrtniška pa do umetnosti, filozofije in religije, se pravi kulture v najširšem in najožjem smislu. Seveda pa so posamezne knjige opremljene tudi s slikovnim gradivom, zemljevidi, obsežnim seznamom znanstvenih virov in izčrpnimi kazali.

Tako je torej delo komisije, ki je štel 110 uglednih svetovnih imen, med njimi Huxleya, Russella, Clauda Levy-Straussa in drugih, prerastlo v edinstveno mednarodno edicijo, za katero je značilna univerzalnost v nepristranskem pogledu, saj je Evropa v njej obdelana samo kot del velikega sveta in njegove zgodovine. Doslej še ne poznamo torej poskusa, ki bi podal tako splošen zgodovinski pregled od prazgodovine do danes kot je prav naša edicija.

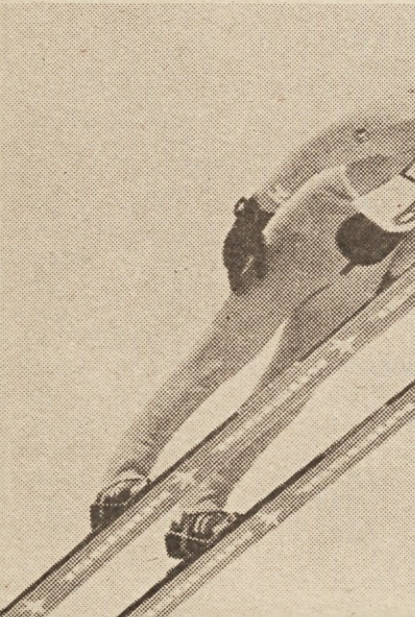
Kljub svoji sintetičnosti in nesodelovanju naših zgodovinarjev pa tudi naše ozemlje v zgodovini ni zanemarjeno ali opuščeno, čeprav bi lahko bilo tega tudi več ob naši večji angažiranosti pri tem mednarodnem podvigu. Zato je založnica ravnala prav, ko je tretjemu zvezku pete knjige dodala ob koncu prispevek dr. Ignacija Vojeta pod naslovom Delež jugoslovanskih narodov v razvoju občečloveške kulture in znanosti, ki zajema fevdalno obdobje od 400. do 1779. leta.

D. Ž.

Ne samo izpolnjena, celo presežena pričakovanja

O Bogdanu Norčiču, električarju IZ TOZD VZDRŽEVANJE Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko, našem najboljšem smučarskem skakalcu in letalcu, smo v letošnji zimski sezoni že večkrat zapisali o njegovih solidnih dosežkih. Seveda se je v letošnjem tednu planiških poletov še posebno izkazal s svojo odlično uvrstitvijo na 4. mesto, z novim jugoslovanskim rekordom – 168 m in z najdaljšim poletom na smučeh na svetu – 181 m, ki se je žal končal z dotikom, sicer bi štel vrlega Bogdana celo za svetovnega rekorderja v smuških poletih. Tega odličnega skakalca, skromnega, a resnega in predanega športnika sem obiskal na njegovem domu v Kranju in v kratkem pogovoru izvedel naslednje:

Iskra je Bogdan Norčič od 1. 1969, ko je končal šolo za električarje. Letos bo izpolnil 24 let, a ima v smučarskem športu že precej daljši staž, kot v Iskri. „Na dilce“ je stopil že v svoji najrosnejši mladosti, za skoke pa se je ogrel nekako pri svojih desetih letih, ko mu je v SK Triglav prve nauke začel dajati njegov prvi smučarski učitelj Dejan Šink. Imel je veliko veselje za skakanje, brz pa je tudi pokazal potreben talent. Pozneje

Bogdan Norčič med enim izmed veličastnih poletov.

ga je „muštral“ mladi trener Ivo Černivec, pred leti pa Čeh Zdenek Remza, ki mu je napovedoval lepo skakalsko kariero. Bogdan se je iz leta v leto izpopolnjeval in oblikoval v zanesljivega skakalca. Zdaj že nekaj časa za Bogdana in druge naše najboljšje skakalce skrbi Ludvik Zajc, ki si prizadeva slehernega izmed njih izoblikovati v solidnega, sposobnega tudi v hudi konkurenci za dobre uvrstitve. Globoka uglašenost med trenerjem in skakalcem, je letos še zlasti prišla do izraza v sodelovanju trenerja Zajca in skakalca Norčiča. To tesno, tovariško in strokovno sodelovanje je ob vseh ostalih Bogdanovih vrlinah pripomoglo, da smo dobili skakalca in letalca svetovnega formata, ki je prav pretekletke dni jugoslovanskemu športu prinesel najlepši, v smuških skokih in poletih doslej največji uspeh.

Razumljivo takšen vrhunski dosežek terja nemalo vadbe, ki Bogdanu vzame precejšnje del razpoložljivega časa. Toda – ni mu ga žal, ker ve, da je poklican v smuških skokih in poletih dvigniti jugoslovansko zastavo, kar je posebej letos dovolj očitno po-

kazal. Poleg kondicijskega treninga je v zadnji sezoni opravil okrog 600 skokov na skakalnicah s plastiko in na snegu, na skakalnicah, ki nesejo do 50 metrov pa do največjih. Tako intenzivna vadba mu je prinesla uspehe, ki si jih morda niti sam ni obetal, zato mu tudi ni žal naporov in časa, ki ga je porabil za svojo vadbo in izpopolnjevanje.

Seveda pa z nedavnim, zanj tolikanj uspešnim tednom planiških poletov, v letošnji smučarski sezoni še ni vse končano. Čakajo ga še tri tekme, na katerih bo v hudi konkurenci skušal znova doseči največ in sicer v Oberwiesenthalu in Willingenu v Zahodni Nemčiji, za konec pa še pri Bischofshoffenu v Avstriji.

Na vprašanje, kako namerava vnaprej, je Bogdan povedal, da bo skušal s temeljito vadbo in izpopolnjevanjem skakati in leteti še do naslednje olimpijade v Lake Placidu v l. 1980. Za naprej ni povedal nič konkretnega, razen tega, da resneje misli na skok v zakonski jarem, vendar bi moral pri tem preskočiti dve najresnejši prepreki – za zdaj še kar preveč tenko kuverto sredi vsakega meseca pa najhujšo – problem stanovanja, vse ostalo za ta zadnji, kot pravimo

Pogled Bogdana Norčiča je uprt naprej, saj je pripravljen našemu smučarskemu športu priboriti še kak lep uspeh.

LEP USPEH ŠPORTNIKOV AVTOELEKTRIKE

Dobro organizirano in vodeno delo komisije za šport in rekreacijo, je prineslo naši delovni organizaciji velike uspehe in odlične rezultate. Povečalo se je število delavcev, ki se s športom ukvarjajo. Toda to ne pomeni, da bomo pri tem ostali, ampak treba bo začrtano pot še nadaljevati in širiti. Možnosti za to so, saj obširni program dela v tem letu nudi vsakemu delavcu rekreacijo v raznovrstnih panogah športa. V veliko pomoč komisiji je vodstvo sindikata naše delovne organizacije na čelu z neumornim predsednikom Jožetom Vodopivcem. Razumevanje in sodelovanje vseh bo pripeljalo še do večjih rezultatov. To pa si vsi najbolj želimo. Skrajni čas pa je tudi že, da bi začeli razmišljati o uvedbi plačanega športnega referenta, kajti kljub dobremu organiziranemu delu komisije v tako velikem kolektivu še marsikaj manjka.

Za konec pa pogledimo, kje so naši delavci športniki nastopali in katera mesta so zasedli:

1. Mali nogomet: 2. mesto, 7. mesto in 22. mesto
2. Kegljanje: 9. mesto moški, 7. mesto ženske
3. Namizni tenis: 4. in 5. mesto, ženske 4. mesto
4. Košarka: 2. mesto

Jurij Lesizza je bil najboljši v skupni uvrstitvi.

5. Šah: 12. mesto
 6. Rokomet: 1. in 5. mesto
 7. Balinanje: 11. in 13. mesto
 8. Streljanje: 1., 2. in 9. mesto, ženske 5. mesto
 9. Odbojka: 6. mesto
- Skupna uvrstitev Iskra Avtoelektrika: 1. mesto, 293,5 točk. Sodelovalo je skupaj ca. 300 športnikov. To je tudi največji uspeh naših športnikov.

Ilko Vidic

PREBERITE, NE PREZRITE!

Agencija Iskra – Press nam je posredovala podatke, sklicujoč se na dobro obveščene kroge v naši SOZD, da bo prvega aprila kaj važna prelomnica za poslovanje in proizvodnjo v ZP.

PRVEGA APRILA 1977 bo v sejni sobi PPC – etaža 14 – podpis dogovora med Iskro in Gorenjem. Po tem dogovoru je usklajen proizvodni program celotne EKI.

PPVEGA APRILA 1977 stopi v veljavo znižanje cen uslug Iskrinih servisov. Cene servisnih uslug so znižane za 30–50 odstotkov.

PRVEGA APRILA ob 10. uri bo v pritličju PPC – v sejni sobi otvoritev razstave patentov strokovnjakov Iskre. Razstavljeni bodo vsi dosežki v letu 1976 in letos.

PRVEGA APRILA 1977 bo Iskra-Commerce znižal rabat in super rabat pri prodaji Iskrinih izdelkov za 50 odstotkov. Znižanje velja za domači trg in izvoz.

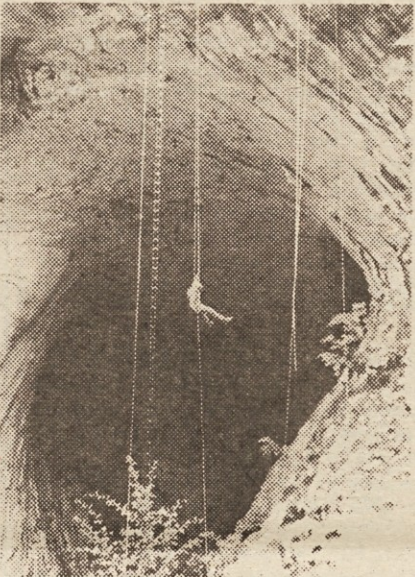
Zbral in uredil Frančišek

Beseda o jamarstvu

Kraške jame so bile do nedavna nedostopni skrivnostni prostori, ki sta jih po svoje oživljala ljudska domišljija in vraževerje. Oba, človek pravljicar in človek raziskovalec, sta pri nas še živa. Se pripovedujejo domačini in verjamejo svojim pripovedkam, da to in ono brezno nima dna, da je povezano z jamo, ki je ure in ure proč, da so nekoč padli vanjo voli in, da je voda jarem naplavila onstran hriba itd. Med pravljicarji pa je vedno več takih, ki se samo z vrvjo, kakršno uporabljajo za povezovanje sena, spuščajo v domača brezna in prodirajo s snopom goreče slame v jame, gnani od sle po raziskovanju, da bi videli, česar ni videl še nihče pred njimi, in da bi spoznali, kar je neznanege.

Ne dosti drugače in ne iz močno drugačnih nagibov so pred dobrim stoletjem tako prodirali v kraško podzemlje naši prvi jamarji, pionirji novega športa – jamarstva in nove znanstvene discipline, jamoslovja ali speleologije. Njihove izkušnje si je potem osvajal rod za rodom mladih jamarjev, da jih je potem bogatil in podajal naprej. Danes jamarji ne hodijo več v jame le z vrvjo in baklo, ampak so opremljeni s sodobno alpinistično opremo in opremo, ki je še posebno pomembna za raziskovanje v večni temi.

Zato, da lahko hodimo v jame in v njih občudujemo bogastvo in pisanost naravnih lepot, se imamo predvsem zahvaliti vodi in njeni možnosti, da raztaplja apnenec in druge karbonatne kamenine. Pravzaprav voda apnenca ne topi, temveč ga razkrajja v topljiv bikarbonat, zato je tudi največ kraških pojavov (kraških fenomenov) na apnencih in dolomitih, ki pa se ne kažejo povsod enako. Ponekod so kraški pojavi prvenstveno na površju, drugod v podzemlju.

Pri raziskovanju našega podzemlja je potrebna tudi spretnost.

Vse prehodne votline v pozemlju imenujemo jame ne glede na velikost in oblike. Če pa hočemo nakazati, da poteka jama navpično ali vsaj strmo navzdol, jo nazivamo brezno, ki je brez dna. Po ljudskem mišljenju namreč brezna nimajo dna. V posameznih krajih obstajajo različna domača imena za brezna: prepast ali prepad (Dolenjska), prepadina (Bela Krajina), frlinka (Vrška sela), brezen itd. Tudi za jame poznamo različna imena: zijavka (Savinjska dolina), peč ali pečina (Istra), luknja, spod-mol itd.

Začetki organiziranega raziskovanja jam v Sloveniji segajo v leto 1889, ko so jamski vodniki v Postojni ustanovili prvo slovensko jamarsko društvo Antron. 1910. leta so ustanovili ljubitelji podzemlja Jamarsko društvo Ljubljana. Danes je v Sloveniji že več kot 30 jamarskih društev, ki se združujejo v Jamarsko zvezo Slovenije. Naloga zveze je, da organizira zbor slovenskih jamarjev (1976. leta je bil zbor jamarjev v Preboldu), kjer se pregleda in oceni delo v posameznih jamoslovskih enotah, izdela načrt za bodoča raziskovanja in izvoli izvršni odbor Jamarske zveze Slovenije. Jamarska zveza organizira strokovna predavanja o jamarstvu in izdaja glasilo Naše jame, ki je poleg Proteusa ena redkih poljudnoznanstvenih publikacij, ki redno izhaja.

Na Gorenjskem se je začelo organizirano jamarstvo leta 1957, ko je bila ustanovljena Jamarska sekcija pri Planinskem društvu Kranj. Že leta 1972 je bilo v Kranju ustanovljeno Društvo za raziskovanje jam

Kranj, ki danes šteje že 93 članov. Člani so različne starostne strukture, od 13. do 50. leta starosti. Največ je mladine, ki s svojim navdušenjem in mladostno brezskrbnostjo poživlja delo društva in je glavni nosilec raziskovalnih akcij na terenu.

Društvo v Kranju ima tudi že dve jamarski sekciji. Jamarska sekcija iz Gorenje vas v Poljanski dolini šteje 12 članov, na Bledu pa sekcija vključuje 15 mladih. Matično društvo v Kranju organizira vsako leto jamarsko šolo za nove člane društva, kjer se „zelenci“ srečajo z osnovami jamarske tehnike plezanja in spuščanja v jame in brezna. Vsak član mora obvladati risanje jam, hojo po azimutu in orientacijo na terenu. Posebno pozornost posvečamo tečaju prve pomoči, saj se v jami lahko vsak trenutek jamar poškoduje.

Na rednih sestankih društva, ki so vsi petek ob 19. uri v vrtcu Janina v Kranju, se dogovarjamo za raziskovalne akcije ob sobotah in nedeljah. Ekipe, ki naj štejejo najmanj 3 člane, raziskujejo na Gorenjskem. Doslej smo raziskali popolnoma hrib Rovnik nad Besnico, kjer smo odkrili več jam in brezen, največje in najbolj bogato s kapiškimi tvorbami pa je Jeralovo brezno, ki ima 60 m višinske razlike in 300 m podzemskih rogov. To brezno, ki je požiralniškega karaktera, je še nepoškodovano, saj vhodno 20-metersko brezno preprečuje ne-jamarjem dostop do notranjih predelov.

Že več let zapovrstjo organiziramo večdnevne raziskovalne taborne na Travnih pod Mojstrovko, kjer smo obsežno področje je polno brezen z večnim snegom, razdelili na več delov in vsak tak del področja posebej sistematično preiskali. Poleg železovirude – bobovca smo v breznih našli tudi okamenele školjke in polže.

Člani društva opravljajo raziskovalno akcijo na področju Jelovice, Udnege boršta, škofjeloških hribov, predvsem seveda na področju Gorenjske. Tako smo na eni taki raziskovalni akciji na Pečeh pri Lipnici odkrili osameli kras. Zaradi številnih brezen, ki so „zrasla“ na tem hribu, raziskovanja še niso zaključena. Merjenje v jamah s kompasom, metrom in naklonomerom je za mudno, posebno še zaradi tega, ker moramo novo znano jamo ali brezno najprej podrobno raziskati, to je preplezati vse rove, meandre in kamine, saj nam sam vhod nič ne pove, kaj se skriva pod zemljo. Zgodilo se je, da se za tesnim vhodom skriva večji podzemski sistem rogov in brezen, ni pa to pravilo.

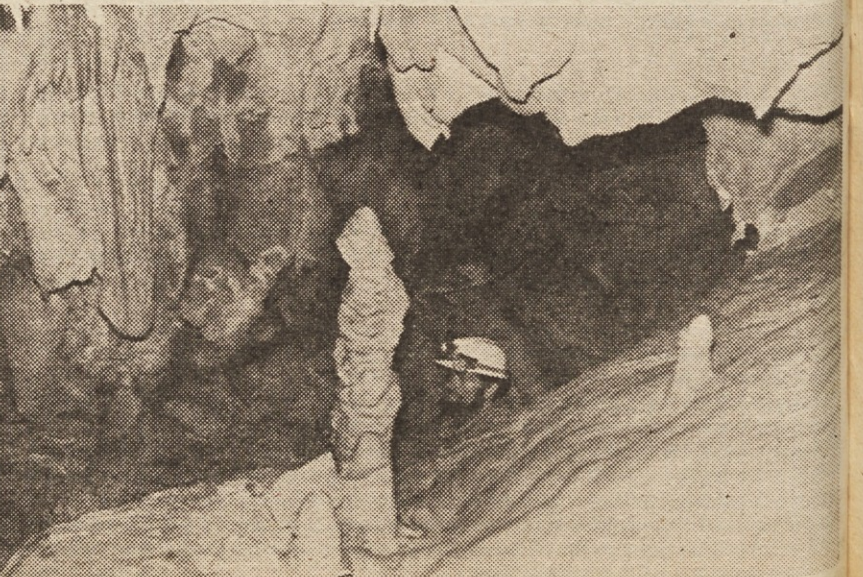
Pišem o raziskovanju o jamah, več pa vam je verjetno, ki vam moram še povedati, da je v jami tema in da tudi v temi obstaja življenje. V jamah žive paščipanci, mokričar, skakač, slepi krešič, vodni osliček, rakec in kozica, med najbolj znanimi jamarskimi živalmi pa je še vedno človeška ribica ali močeril ali proteus.

Najpomembnejši del jamarske opreme je luč, za razsvetljavo se uporabljajo baterije, najprimernejše pa so karbidne luči, saj svetijo z razpršeno svetlobo, ki omogoča varno hojo in plezanje. Glava je zaščitena s plezalno čelado, oblečeni pa smo v kombinizon, ki nas varuje pred vlago in ilovico. Za spuščanje v brezna so potrebne jamarske lestvice, ki so izdelane iz jeklenic in aluminijastih prečk tako, da se lahko zvijajo v klopčič. Za varovanje pri spuščanju in vzpenjanju po lestvah, kot tudi pri plezanju po spolzkih ilovnatih skalah, se uporablja najlonska vrva, debela 9 mm. Poleg te osnovne opreme so za prodiranje v večjih breznih potrebni še klini, oponke in plezalni drogovi. Za spuščanje v brezna, globoka več kot 100 m, se uporabljajo vitli z jekleno vrvjo. Jamar se zapne s plezalnim sedežem na jeklenico in njegovi tovariši ga spuščajo v brezno. Plezanje po lestvah je zelo utrujajoče, poleg tega pa je npr. 100 m dolga lestev že zaradi svoje dolžine in teže obremenjena, kar jamar s svojo težo še povečuje in lahko bi se lestev pretrgala.

Zakaj hodimo v jame? Ta in podobna vprašanja si zastavljamo vsi, ki smo vključeni v jamarska društva po Sloveniji.

Je to tista sila in želja odkrivati neznano, ki je bila glavna moč pri razvoju človeka ali pa pristno tovarištvo, ki nas druži v temnih hodnikih, blatnih rovih in na napetih lestvah. Kako prijeten občutek gotovosti in brezskrbnosti se ti vtisne v spomin, ko v temi globoko pod zemljo najprej zagledaš acetiLenski plamenček, nato pa zaslišiš tovarišev glas: „Si kaj našel?“

Jože Tomazič

Tudi med Iskraši je lepo število vnetih jamarjev.

Sindikavno prvenstvo Ljubljane v šahu

V četrtem kolu so šahisti Iskra III premagali Toplarno z rezultatom 2,5:1,5. Zmagala sta Jurica Zdravac in Darko Božič, a remiziral pa je Marjan Kovač. Iskra III ima 5,5 točk in je trenutno na šestem do sedmem mestu v prvi skupini. V naslednjem petem kolu bodo igrali z ekipo Tiskarne Toneta Tomšiča.

Ekipe Iskra II je v drugi skupini premagala moštvo Julon I z 2 standardnim rezultatom 3:1. Celo točko so osvojili: Bogdan Brežigar, Jože Špende in Drago Čopić. Dosedaj so osvojili 9 točk, kar so jim črtali 4 že osvojene točke, ker je iz nadaljnjega tekmovanja izstopilo moštvo Ljubljanskih mlekar, in so na tretjem mestu. Naslednji nasprotnik je ekipa SZDL I, ki se trenutno nahaja na drugem mestu.

Nasprotnik Iskra IV ekipa Tube ni prišla na dvoboj, ker je izstopila od nadaljnjega tekmovanja. Tako jim je ostalo 6,5 točk in

se trenutno nahajajo na šestem mestu. Dvoboj z ekipo Klinične Bolnice je Iskra V izgubila z rezultatom 1,5:2,5. Popoln uspeh je dosegel le Miodrag Petrovič, a remiziral je Boris Kukovec. Po četrtem kolu ima ekipa 7,5 in so na solidnem tretjem mestu. Iskra IV igra v petem kolu z ekipo Viator, a Iskra V s Pletenico.

Moštvo Iskra I je po četrtem kolu z 12 osvojenimi točkami na prvem mestu v četrtni tekmovalni skupini. V tem kolu so izdatno premagali s 3,5:0,5 ekipo Zavoda za raziskavo materiala II. Celo točko so osvojili: Jože Kerec, Vito Šoukal in Janez Kumše, a polovico točke je dobil Živorad Andrejič. Naslednji nasprotnik je zelo močna ekipa PTT.

Iskra VI je tudi poslednji dvoboj izgubila z rezultatom 0:4 s Prometnim institutom. Dosedaj so osvojili tri točke in so na zadnjem mestu v peti skupini. V petem kolu se bodo srečali z Godbo milice I.

Ekipe Iskra VII je v četrtem kolu uspelo Cestnemu podjetju iztrgati samo eno točko. Zmagal je samo Lado Anžur. Trenutno imajo štiri točke in so na devetem mestu v šesti skupini. V naslednjem kolu bodo igrali z Domom JLA.

B. B.